

Komentovaný Český standard FSC

Český standard FSC byl akreditován při FSC Accreditation Services International v Bonnu, 30. srpna 2006

FSC ČR, o. s.
Poděbradova 111
Brno 612 00
www.czechfsc.cz
Tel./Fax.: 00420 545 211 383
E-mail: info@czechfsc.cz

OBSAH:

Předmluva	2
Úvod.....	3
Soulad lesního hospodaření s Českým standardem FSC	5
Český standard FSC	9
Princip 1: Dodržování zákonů a principů FSC	9
Princip 2: Vlastnická a uživatelská práva a povinnosti	11
Princip 3: Práva domorodých obyvatel	13
Princip 4: Vztahy k místnímu obyvatelstvu a práva zaměstnanců	13
Princip 5: Užítky z lesa	17
Princip 6: Vliv na životní prostředí.....	20
Princip 7: Hospodářský plán	31
Princip 8: Monitoring a hodnocení	34
Princip 9: Zachování lesů s vysokou ochrannou hodnotou.....	37
Princip 10: Plantáže	39
Definice a interpretace pojmů	41
Přílohy.....	46
Příloha č. 1 – Legislativní předpisy týkající se hospodaření v lesích	46
Příloha č. 2 – Mezinárodní úmluvy/dohody důležité z hlediska ochrany přírody	46
Příloha č. 3 – Odkazy na seznamy zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.....	47
Příloha č. 4 – Legislativní předpisy týkající se bezpečných pracovních podmínek a bezpečnosti práce.....	47
Příloha č. 5 – Legislativní předpisy týkající se zajištění práv pracovníků*.....	48
Příloha č. 6 – Druhovú skladba obnovovaných porostů	49
Příloha č. 7 – Směrnice k omezení eroze půdy, minimalizaci poškození porostů při těžbě a dopravě dřeva a při stavbě cest, k omezení jiných mechanických zásahů do půdy a k ochraně vodních zdrojů	53
Příloha č. 8 – Soubory lesních typů s přijatelným rizikem pro odvoz klestu a těžebních zbytků:	55

Předmluva

Forest Stewardship Council A. C. (FSC) je mezinárodní nevládní nezisková organizace se sídlem v Bonnu, která spravuje certifikační systém FSC. Cílem certifikačního systému FSC je prosazování environmentálně vhodného, sociálně prospěšného a ekonomicky životaschopného obhospodařování lesů.

FSC prostřednictvím nezávislé Akreditační jednotky FSC (FSC Accreditation Services International) akredituje (autorizuje a monitoruje) certifikační orgány. Certifikační orgány provádějí audity lesních podniků a hodnotí shodu jejich lesního hospodaření s akreditovanými standardy FSC, které vycházejí z mezinárodně závazných principů a kritérií FSC. Certifikační systém FSC je založen na nestranném, nezávislém hodnocení a řízení a tímto je dána jeho důvěryhodnost pro spotřebitele. Jakožto marketingový nástroj, slouží ochranná známka a logo

FSC vlastníkům lesů a podnikům ve zpracovatelském řetězci dřeva k vyjádření vysoké ekologické a sociální úrovně jejich lesního hospodaření. Naproti tomu, logo FSC pomáhá spotřebitelům (individuálním i institucím) vyjádřit jejich ekologické a sociální uvědomění výběrem certifikovaných výrobků. Certifikace FSC tak vytváří nový přístup v oblasti marketingu a obchodu s výrobky z certifikovaných lesů.

Proces certifikace je dobrovolný a vyplývá z iniciativy vlastníků lesa. Certifikace FSC je určena všem zainteresovaným podnikům nezávisle na jejich výchozí situaci; přednostně se posuzuje obhospodařování lesa, nikoliv jeho stav. Vlastník lesa spolu s certifikační firmou vytváří koncepty k co nejefektivnějšímu dosažení cílů předepsaným v příslušném standardu lesního hospodaření. Certifikační firma hodnotí zavádění těchto konceptů a plnění již dosažitelných požadavků.

Úvod

Komentář [FSC ČR1]: Všechny modře vyznačené změny byly přijaty revizní komisí FSC ČR.

Český standard FSC představuje normativní podklad pro certifikaci lesního hospodaření mezinárodním certifikačním systémem FSC na území České republiky. Je určen pro lesy všech typů, kategorií, funkcí, vlastnických struktur a velikostí. Plantáže* nejsou cílem přírodě blízkého lesního hospodaření v České republice. Pěstování a další zakládání plantáží není v rámci tohoto standardu akceptovatelné.

Lesní majetky, které svou rozlohou nepřesahují 500 hektarů, jsou z hlediska tohoto standardu považovány za *malé lesy* a část požadavků Českého standardu FSC se na ně nevztahuje (indikováno v textu standardu). Některé požadavky Českého standardu FSC (vybrané indikátory principu 7 a 8) jsou též zjednodušeny nebo vypuštěny pro lesní majetky, které svou rozlohou nepřesahují 50 hektarů (hranice pro povinné pořízení lesního hospodářského plánu). Za *velmi velké lesy* jsou v podmínkách České republiky považovány lesní majetky, které svou rozlohou přesahují 10 000 hektarů.

Cílem lesního hospodaření v souladu s Českým standardem FSC jsou přírodě blízké lesní porosty se stanovištně vhodnou druhovou skladbou, věkovou strukturou a prostorovým uspořádáním blížícím se dynamice a struktuře přírodních lesních společenstev. Lesní hospodaření v souladu s Českým standardem FSC vede k postupnému zlepšování ekologických, ekonomických a sociálních dopadů hospodaření lesního podniku.

Český standard FSC vychází z celosvětově platných normativních dokumentů nevládní organizace Forest Stewardship Council A. C. (FSC). Je vytvářen a revidován Pracovní skupinou pro certifikaci lesů FSC v ČR (FSC ČR), která pro jejich tvorbu získala exkluzivně akreditaci ze strany Akreditační jednotky FSC.

Český standard FSC byl vytvářen od února 2001 a jeho první verze přijata 1. valnou hromadou FSC ČR v lednu 2002 v Praze. Na Českém standardu FSC dále pracovala standardizační komise FSC ČR. V letech 2002 a 2003 byl Český standard FSC představen k diskusi široké odborné veřejnosti v České republice. Druhá verze Českého standardu FSC byla přijata 2. valnou hromadou FSC ČR v únoru 2003 v Praze. V témže roce byl Český standard FSC tzv. harmonizován s akreditovaným Německým standardem FSC a připravovaným Polským

Komentovaný Český standard FSC

standardem FSC. V průběhu roku 2004 byl Český standard FSC testován v terénu na čtyřech lesních majetcích různých velikostí, typů lesa a majetkových struktur: v Národním parku Krkonoše a ve spolupráci s akreditovanými certifikačními firmami při certifikacích lesních podniků Sdružení obecních a soukromých lesů Svitavy, Městských lesů Volary, a.s. a Kinsky dal Borgo, a.s. V témže roce koordinoval Ústav pro výzkum lesních ekosystémů další konzultaci Českého standardu FSC vybranými externími experty. Třetí verze Českého standardu FSC přijatá 4. valnou hromadou FSC ČR v únoru 2005 v Brandýse nad Labem byla v období březen až květen 2005 představena opětovně k široké národní i mezinárodní diskusi. Konečná čtvrtá verze Českého standardu FSC se zapracovanými připomínkami z národní a mezinárodní konzultace byla přijata 5. valnou hromadou FSC ČR dne 29. září 2005 v České Třebové. Český standard byl akreditován ze strany FSC Accreditation Services International 30. 8. 2006 a tímto dnem vstoupil v platnost.

FSC ČR je tvořeno třemi odbornými sekcemi – ekonomickou, ekologickou a sociální. Tyto sekce mají ve sdružení rovný hlas. Na vytváření a revizích Českého standardu FSC se podílí členové FSC ČR ve standardizační komisi sdružení. FSC ČR je otevřeno novým členům a pozorovatelům. Více informací najdete na internetových stránkách občanského sdružení FSC ČR, www.czechfsc.cz.

Soulad lesního hospodaření s Českým standardem FSC

Český standard FSC je nutno brát jako jeden celek; pořadí principů nevyjadřuje jejich významnost. Český standard FSC je používán ve spojení a v kombinaci s národními a mezinárodními zákony a úpravami. Certifikace FSC doplňuje, nikoliv nahrazuje, jiné iniciativy a nástroje, které podporují odpovědné lesní hospodaření.

Principy a kritéria lesního hospodaření (FSC Principles and Criteria of Forest Stewardship)

Deset principů a padesát šest upřesňujících kritérií, vytvořených organizací FSC jako podklad pro vytváření národního či regionálního standardu FSC.

Standard lesního hospodaření (Forest Stewardship Standard)

Normativní dokument specifikující podmínky, jež musí podnik spravující les splnit, aby mohl obdržet certifikát FSC. Součástí standardu je přesné znění principů a kritérií FSC a indikátory specifikující požadavky principů a kritérií pro přírodní a socioekonomické podmínky v ČR.

Princip (Principle)

Základní pravidlo nebo podstatný prvek; ve vztahu k FSC jde o pravidlo lesního hospodaření. Znění deseti mezinárodních principů FSC, upravujících spravování lesa:

- 1. Dodržování zákonů a principů FSC** – Lesní hospodaření musí respektovat všechny příslušné zákony dané země i mezinárodní úmluvy a smlouvy, které se daná země zavázala dodržovat, a musí vyhovět všem principům a kritériím FSC.
- 2. Vlastnická a uživatelská práva a povinnosti** – Dlouhodobá vlastnická práva a práva na užívání pozemků a lesních zdrojů musí být jasně definována, zdokumentována a právně zakotvena.
- 3. Práva domorodých obyvatel** – Musí být uznána a respektována zákonná a zvyková práva domorodých obyvatel vlastnit, užívat a hospodařit se svou půdou, územím a zdroji. Princip není v České republice aplikovatelný.
- 4. Vztahy k místnímu obyvatelstvu a práva zaměstnanců** – Podniky lesního hospodaření musí zachovávat nebo zvyšovat dlouhodobý sociální a ekonomický blahobyt lesních dělníků a místních komunit.
- 5. Užítky z lesa** – Lesní hospodářská opatření musí podněcovat účelné využívání rozmanitých produktů a funkcí lesa tak, aby byla zajištěna jeho ekonomická životaschopnost a celá řada environmentálních a sociálních užitků.
- 6. Vliv na životní prostředí** – Hospodaření v lesích musí zachovávat biologickou rozmanitost a s ní spojené hodnoty, vodní zdroje, půdu i jedinečné a křehké ekosystémy a krajinné celky, a zajišťovat tak ekologické funkce a integritu lesa.
- 7. Hospodářský plán** – Musí být písemně vypracován, naplňován a aktualizován hospodářský plán, přiměřený rozsahu a intenzitě zásahů. Musí být jasně určeny dlouhodobé cíle lesního hospodaření a stanoveny prostředky, jak jich dosáhnout.

8. **Monitoring a hodnocení** – S ohledem na rozsah a intenzitu lesního hospodaření musí být prováděn monitoring, který bude podkladem pro hodnocení stavu lesa, výnosů lesních produktů, zpracovatelského řetězce (*chain of custody*), hospodářských opatření a jejich sociálních a environmentálních dopadů.

9. **Zachování lesů s vysokou ochranářskou hodnotou** – Hospodářské zásahy v lesích s vysokou ochranářskou hodnotou musí zachovávat nebo rozvíjet charakteristické znaky, jimiž se tyto lesy vyznačují. Rozhodnutí, která se vztahují na lesy s vysokou ochranářskou hodnotou, musí být vždy zvažována na základě principu předběžné opatrnosti.

10. **Plantáže** – Plantáže musí být plánovány a obhospodařovány podle principů a kritérií 1 – 9 a principu 10 a jeho kritérií. Plantáže sice mohou v mnoha směrech znamenat sociální a ekonomický přínos a mohou přispět k uspokojování celosvětové potřeby lesních produktů, měly by však být pouze doplňkovou součástí hospodaření v přirozených lesích, snižovat tlak na jejich využívání a podporovat jejich obnovu a ochranu.

Kritérium (Criterion)

Prostředek sloužící k posouzení, byl-li splněn princip (lesního hospodaření). (V textu označen dvojmístným arabským číslem, např. 8.2.)

Podkritérium (Sub-criterion)

Některá z kritérií FSC jsou uvedena ve formě abecedního seznamu konkrétních položek. Tyto položky se pak nazývají podkritéria. (V textu označeno velkým písmenem.)

Indikátor (Indicator)

Kvantitativní nebo kvalitativní proměnná, kterou lze měřit či popsat a která poskytuje prostředky k posouzení, zda je stav jednotky lesního hospodaření v souladu s požadavky kladenými kritériem FSC. Indikátory a jejich prahové hodnoty tudíž definují podmínky odpovědného lesního hospodaření na úrovni jednotky lesního hospodaření a jsou primárním východiskem pro audit lesního majetku. (V textu označen římskými číslicemi, např. VIII.)

Verifikátor (Means of Verification)

Potenciální zdroj informací nebo důkazů, jež auditorovi umožňuje zhodnotit míru souladu daného stavu s indikátorem. Verifikátory nemají normativní charakter.

Komentář

doprovodný text vysvětlující vybrané části Českého standardu FSC. Komentář podává vysvětlení k potenciálně nejednoznačným pasážím Českého standardu FSC nebo pasážím, jejichž znění lze (podle autorů komentáře) vykládat různými způsoby. Komentáře vznikly jako reakce kanceláře FSC ČR, o. s. na dotazy uživatelů Českého standardu FSC při jeho zavádění do praxe. Jejich text nebyl akreditován, není tedy závazný. (V textu je oddělen vodorovnými linkami a označen odsazenou kurzívou)

Certifikační systém FSC nepožaduje plnou shodu hospodářské praxe se všemi indikátory Českého standardu FSC v době konání certifikačního auditu. Důležitější jsou opatření, která vlastník přijme, aby postupně zlepšoval všechny aspekty svého hospodaření a dosáhl cílů ve standardu. Následující certifikační audity musí prokázat zlepšování.

- a) Principy a kritéria FSC nejsou předmětem posudku auditorů. Rozhodnutí o tom, zda vlastník splňuje principy a kritéria, se provádí na základě vyhodnocení plnění

jednotlivých indikátorů uvedených v příslušném standardu lesního hospodaření – Českém standardu FSC.

- b) Všechna certifikační rozhodnutí jsou založena na identifikaci velkých nedostatků na úrovni jednotlivých kritérií FSC. Pokud na úrovni některého z kritérií FSC dojde k nalezení velkého nedostatku, není certifikát udělen.
- c) Velký nedostatek v plnění požadavků kteréhokoli z kritérií FSC je posuzován na základě toho, zda jsou splněny všechny indikátory daného kritéria, a také na základě zhodnocení možných důsledků všech nedostatků:
- Všechny nedostatky ve splňování indikátorů zjištěné certifikačním orgánem během auditu jsou zaznamenány v certifikační zprávě.
 - Každý nedostatek na úrovni indikátoru je vyhodnocen za účelem zjištění, zda se jedná o malý nebo velký nedostatek vzhledem ke kritériu, ke kterému se ukazatel vztahuje.
- d) Nedostatek se považuje za malý, pokud:
- Jde o krátkodobé selhání;
 - Je neobvyklý/n systematický;
 - Možné účinky nedostatku jsou omezeny v čase i prostoru;
 - Okamžitě po zjištění nedostatku je sjednána náprava, a zabrání se tak opětovnému selhání;
 - Naplnění záměru příslušného kritéria FSC není vážně ohroženo.
- e) Nedostatek se považuje za velký, pokud:
- Trvá delší dobu;
 - Jeho výskyt je opakovaný nebo systematický;
 - Vlivy tohoto nedostatku jsou dlouhodobé/prostorově rozšířené;
 - Není zjednána včasná náprava, anebo je tato nedostatečná, přestože vedení podniku bylo o nedostatku informováno;
 - Faktickým či pravděpodobným výsledkem je neuskutečnění záměru příslušného kritéria FSC.

Při posuzování toho, zda se jedná o malý nedostatek, nebo o nedostatek velký, brání splnění cíle příslušného kritéria, bere certifikační orgán v úvahu jedinečnost příslušného lesního ekosystému.

Certifikační orgán písemně odůvodní svá rozhodnutí, zda je kterýkoliv nalezený nedostatek na úrovni indikátoru buď malým, nebo velkým nedostatkem pro splňování příslušného kritéria.

- f) Jakýkoliv výskyt velkého nedostatku znemožňuje vydání certifikátu do té doby, dokud není sjednána náprava.
- g) Objeví-li se velký nedostatek v době po vydání certifikátu, je tento napraven během tří měsíců od okamžiku, kdy o tom certifikační orgán uvědomí držitele certifikátu. V případě, že vlastník nevyhoví, je platnost certifikátu pozastavena.

Certifikát FSC se uděluje na dobu 5 let. Každým rokem probíhá certifikační audit. Po vypršení platnosti certifikátu je nutno provést recertifikační audit.

Český standard FSC

Princip 1: Dodržování zákonů a principů FSC

Lesní hospodaření musí respektovat všechny příslušné zákony dané země i mezinárodní úmluvy a smlouvy, které se daná země zavázala dodržovat, a musí vyhovět všem principům a kritériím FSC.

Principy a kritéria FSC doplňují a v některých aspektech rozšiřují ustanovení daná legislativou platnou v oblasti lesního hospodářství, ochrany přírody a životního prostředí a v oblasti ochrany lidských práv. Od lesního hospodáře (vlastníka) je požadována znalost a dodržování stávající právní úpravy i principů a kritérií FSC.

1.1 Lesní hospodaření musí respektovat všechny národní a místní zákony a administrativní nařízení.

I. Platné legislativní předpisy, které souvisejí s hospodařením v lesích, má vlastník* k dispozici a je s nimi obeznámen (mimo jiné ty, jež jsou uvedeny v příloze č.1).

Verifikátor: rozhovory, kontrola dokumentů

Pro dodržování předpisů je nutné je znát (což je při jejich množství málo pravděpodobné), nebo je mít k dispozici, aby bylo možné kdykoli potřebné údaje vyhledat. Za „má k dispozici“ se považuje také schopnost vyhledávání v elektronických médiích, případně, že vlastník má k tomu určeného pracovníka.

II. Nejsou patrné známky porušování platných legislativních předpisů nebo neplnění povinností týkajících se obhospodařování lesa.

Verifikátor: rozhovory s orgány státní správy a se zástupci zájmových skupin*, terénní šetření

1.2 Musí být placeny všechny příslušné a zákonem stanovené poplatky, příspěvky, daně a jiné poplatky.

I. U všech zákonem předepsaných odvodů nejsou patrné známky platební nekázně. (Poplatky jsou placeny v plné výši a ve stanovených lhůtách.)

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s orgány státní správy (případně výsledek finančního auditu)

1.3 V signatářských zemích musí být respektována ustanovení všech závazných mezinárodních smluv, jako například CITES, konvence Mezinárodní organizace práce (ILO), ITTA, Konvence o biologické rozmanitosti (CBD).

I. Ze strany vlastníka* nejsou patrné známky porušování mezinárodních úmluv, ke kterým se ČR připojila (mimo jiné těch, jež jsou uvedeny v příloze č. 2).

Verifikátor: rozhovory se zaměstnanci* a se zástupci zájmových skupin*

1.4 Rozpory mezi zákony, nařízeními a principy a kritérii FSC musí být certifikačními orgány a zainteresovanými či dotčenými stranami hodnoceny pro účely certifikace případ od případu.

I. Vlastník* oznamuje všechny rozpory mezi platnými legislativními předpisy a Českým standardem FSC certifikačnímu orgánu*.

Verifikátor: rozhovory s řídicími pracovníky*, kontrola dokumentů

Mohou se vyskytnout případy, kdy se Český standard FSC liší od zákonných předpisů – důvodem mohou být např. legislativní změny. Pokud takový případ nastane, řídí se vlastník zákonnými předpisy. Případné rozpory mezi platnou právní úpravou a Českým standardem FSC se řeší ve spolupráci s certifikačním orgánem a smírčí komisí FSC ČR.

II. V případě, že potenciální rozpory mezi platnými legislativními předpisy a Českým standardem FSC nemohou být vyřešeny certifikačním orgánem*, oznamuje je vlastník* smírčí komisí FSC ČR*.

Verifikátor: rozhovory s řídicími pracovníky*, kontrola dokumentů

1.5 Obhospodařované lesní plochy by měly být chráněny před nelegální těžbou, osídlováním a jinými nepovolenými aktivitami.

I. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha požádá o ustanovení lesní stráže.

Verifikátor: rozhovor s orgány státní správy, kontrola dokumentace

O ustanovení lesní stráže může samozřejmě požádat i vlastník s menší výměrou lesa.

II. Lesní stráž nebo vlastník* eviduje a řeší všechny zjištěné přestupky proti platným legislativním předpisům.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky* a zástupci orgánů státní správy, terénní šetření

Objeví-li se případy nezákonných aktivit, pak se za vhodná opatření ze strany vlastníka považuje kontaktování policie, ve vhodných případech znepřístupnění lokality a samozřejmě spolupráce s příslušnými institucemi (policie, orgány státní správy atd.).*

1.6 Lesní hospodáři se musí jasně zavázat, že budou dodržovat principy a kritéria FSC.

I. Vlastník* uznává principy a kritéria FSC a písemně se zaváže se jimi dlouhodobě řídit.

Verifikátor: kontrola dokumentů, písemné prohlášení o závazku

II. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha zveřejní svůj závazek ohledně hospodaření podle Českého standardu FSC.

Verifikátor: kontrola zveřejněných dokumentů

Za vhodný prostředek zveřejnění je považován internet (domovská stránka) nebo úřední deska. Závazek by se měl objevit i v nově zařizovaných LHP.

Komentář [FSC ČR2]: Navržené úpravy vyznačené fialovou barvou (objevují se pouze v tomto kritériu 1.6.) nebyl zatím schváleny revizní komisí FSC ČR. Jsou neschváleným návrhem kanceláře FSC ČR.

(Všechny **modře** vyznačené změny byly přijaty revizní komisí FSC ČR.)

III. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha zveřejní seznam všech lesních majetků, ke kterým má jakoukoli míru odpovědnosti (viz FSC Politika o částečné certifikaci FSC-POL-20-002). Neexistuje evidence, že by lesní majetky nepřihlášené k certifikaci FSC byly obhospodařovány v rozporu s FSC standardem o kontrolovaném dřevu (FSC-STD-30-010). Verifikátor: kontrola zveřejněných dokumentů, rozhovory s odpovědnými úředníky státní správy

Politiku FSC o částečné certifikaci (FSC-POL-20-002) je nutno aplikovat v případě, že vlastník* nezamýšlí certifikovat všechny lesy, ke kterým má jakoukoli míru odpovědnosti. FSC nepožaduje, aby vlastník* certifikoval všechny své lesní majetky, ke kterým má jakoukoli míru odpovědnosti, ani aby přijal závazný časový plán pro jejich certifikaci, pakliže není členem FSC. FSC Standard o kontrolovaném dřevu (FSC-STD-30-010) vylučuje necertifikované dřevo z nekontroverznějších oblastí. Interpretace Standardu pro ČR k dispozici v kanceláři FSC ČR.

IV.H. V případě, že vlastník* provádí práce v lese dodavatelským způsobem, musí smluvně zajistit dodržování požadavků vyplývajících z Českého standardu FSC i ze strany všech dodavatelů. Změny je možno zapracovat postupně, tak jak to umožňují smluvní podmínky stávajících smluv.

Verifikátor: kontrola smluv s dodavateli prací a služeb

U zaměstnanců kontroluje dodržování Českého standardu FSC vlastník, u prací prováděných dodavatelsky je nutno na dodavateli vyžadovat plnění Standardu prostřednictvím dokladů o zadání práce či obdobných dokumentů.

IV. Vlastník* informuje dotčené pracovníky* o požadavcích a omezeních používání registrovaného jména a loga FSC jak při komunikaci a v-reklamě propagaci, tak zejména při označování výrobků. Tyto podmínky vlastník* dodržuje.

Verifikátor: rozhovory s pracovníky*, kontrola písemností

Míra informovanosti závisí na zařazení a podílu odpovědnosti pracovníka.

Princip 2: Vlastnická a uživatelská práva a povinnosti

Dlouhodobá vlastnická práva a práva na užívání pozemků a lesních zdrojů musí být jasně definována, zdokumentována a právně zakotvena.

Předpokladem odpovědného hospodaření v lesích jsou vyjasněné vlastnické vztahy k obhospodařované lesní půdě a ostatnímu majetku. Právo veřejnosti na volný vstup do lesa a sběr lesních plodů a klestu je dáno zákonem. Práva ostatních uživatelů lesa jsou upravena smluvně nebo dohodou. Vlastník při svém hospodaření respektuje zájmy místních obyvatel.

2.1 Práva k dlouhodobému užívání lesa a pozemků (například právní podklad vlastnictví pozemku, zvyková práva nebo nájemní smlouvy) musí být jasně prokázána.

I. Subjekt, který obhospodařuje certifikovaný majetek, má příslušné oprávnění k činnosti a doklady o zřízení živnosti či založení právnické osoby.

Verifikátor: kontrola dokumentů

II. Vlastník* má k dispozici mapové podklady, na kterých jsou vyznačeny pozemky, které obhospodařuje.

Verifikátor: kontrola map a dokumentů

III. Vlastník* má k dispozici evidenci vyznačených pozemků podle údajů v katastru nemovitostí a doklady upřesňující vlastnická a užívatelská práva (například smlouvy s honebními společenstvy, stanovené dobývací prostory nebo již stanovená dobývací práva na nerostné suroviny).

Verifikátor: kontrola map a dokumentů

Pokud je na pozemcích vlastníka prováděna nelesnická činnost nebo se uvažuje o provádění nelesnických činností jinými právními subjekty, je nutné dokumentovat dohody o těchto činnostech. U mysliveckého hospodaření není třeba vztahy se subjekty dokladovat nad rámec zákona o myslivosti.

2.2 Místní komunity se zákonnou nebo zvykovou držbou nebo užívacím právem musí v míře nutné k zajištění ochrany svých práv a zdrojů dohlížet na lesnické zásahy, pokud na základě svobodného a informovaného souhlasu nepověří touto povinností jinou, zastupující organizaci.

I. Místní kolektivní vlastníci lesů (obce, družstva, spolky, sdružení vlastníků) určí k zajištění ochrany svého práva dohlížet na lesnické hospodaření na základě svobodného a informovaného souhlasu zodpovědnou osobu nebo právní subjekt.

Verifikátor: kontrola dokumentů, pohovor se zástupci vlastníka*

2.3 Musí být vytvořeny vhodné mechanismy řešení sporů týkajících se vlastnických nároků a užívacích práv. Při certifikačním hodnocení musí být explicitně zváženy okolnosti a charakter nevyřízených sporů. Zásadní spory, zahrnující významnou část zájmových skupin*, povedou k vyloučení z procesu certifikace.

V ČR nebyly dosud dořešeny restituční spory o vlastnictví lesních pozemků. Jedná se o celospolečenský problém, málo ovlivněný současným držitelem pozemků. Vyřazování takto postižených vlastníků z certifikace by nebylo spravedlivé a Český standard FSC tuto část kritéria dále neřeší.

I. Vlastník* eviduje spory o vlastnická či užívací práva včetně všech dokumentů a kroků směřujících k jejich řešení.

Verifikátor: kontrola dokumentů

II. V případě, že vznikne spor týkající se vlastnických nebo užívacích práv, dohodne se vlastník* s dotčenou stranou, jak budou postupovat při řešení sporu. Dohodnutý postup vlastník* dodržuje.

Verifikátor: kontrola dokumentů a korespondence, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

Před soudním řešením či řešením přes jiné státní orgány se upřednostňuje dohoda. Veškerá jednání je nutno písemně dokumentovat a archivovat.

Princip 3: Práva domorodých obyvatel

Musí být uznána a respektována zákonná a zvyková práva domorodých obyvatel vlastnit, užívat a hospodařit se svou půdou, územím a zdroji.

3.1 Domorodí obyvatelé musí dohlížet na způsob hospodaření na svých pozemcích a územích, pokud na základě svobodného a informovaného souhlasu nepověří touto povinností jinou organizaci.

3.2 Lesní hospodaření nesmí přímo či nepřímo ohrožovat nebo oslabovat zdroje nebo vlastnická práva domorodých obyvatel.

3.3 Ve spolupráci s domorodým obyvatelstvem musí být označena místa, která pro ně mají zvláštní kulturní, ekologickou, ekonomickou či náboženskou hodnotu, a lesní hospodáři* musí tato místa respektovat a chránit.

3.4 Domorodým obyvatelům musí být poskytnuta náhrada za využívání jejich tradičních vědomostí souvisejících s využíváním lesních druhů nebo způsoby lesního hospodaření. Tyto kompenzace musí být se svobodným a informovaným souhlasem domácích obyvatel formálně dohodnuty před započítáním lesních prací.

V České republice neexistuje domorodé obyvatelstvo podle definice OSN, které by se takto označovalo nebo cítilo. Princip v této formě tedy nenachází uplatnění. Kritéria 3.1 – 3.4 lze tedy v podmínkách České republiky považovat za neaplikovatelná. Aspekty tohoto principu, které jsou logicky uplatnitelné na zájmy místních obyvatel, jsou ošetřeny ve 2. principu (zvyková práva) a 4. principu (zájmy místního obyvatelstva).

Princip 4: Vztahy k místnímu obyvatelstvu a práva zaměstnanců

Podniky lesního hospodaření musí zachovávat nebo zvyšovat dlouhodobý sociální a ekonomický blahobyt lesních dělníků a místních komunit.

Ekonomický úspěch podniku je založen na znalostech, schopnostech a motivaci jeho zaměstnanců a dodavatelů. Při certifikaci se velký důraz klade na to, aby všichni pracovníci byli pro práci řádně vyškoleni, řádně vybaveni a aby zaměstnavatel respektoval jejich práva.

Lesní hospodář (vlastník) úzce spolupracuje s místními obyvateli. Místní obyvatelé jsou pravidelně informováni o výhledových i aktuálních cílech lesnického hospodaření.

4.1 Komunitám, které žijí na území nebo v sousedství lesnický obhospodařovaných ploch, musí být poskytnuty nabídnuty pracovní příležitosti, možnosti školení a jiných služeb.

~~I. Vlastník má přehled o místních dělnících, dodavatelích a odběratelích. Požadavky a podmínky výběru neznevýhodňují místní kontraktory.~~

~~Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky* a se zástupci místních zájmových skupin*~~

I. Vlastník má přehled o místních dělnících, dodavatelích a odběratelích.

Verifikátor: kontrola dokumentů

Komentář [FSC ČR3]: Indikátor byl pouze formálně rozdělen do dvou „nových“ indikátorů.

II. Požadavky a podmínky výběru neznevýhodňují místní kontraktory.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky* a se zástupci místních zájmových skupin*

Vlastník musí prokázat znalost místních kontraktorů. S ohledem k rozsahu jeho majetku se nemusí jednat o písemný seznam. Podmínky výběru nemohou podle pravidel volné soutěže místní kontraktory znevýhodňovat, je proto nutno volit takové podmínky, které je neznevýhodňují.

III. Najímání jsou pouze podnikatelé, kteří mají ~~k provádění příslušných prací odpovídající kvalifikaci oprávnění k dané činnosti.~~

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky* a se zástupci místních zájmových skupin*

IVH. Jsou-li zaměstnanci* ze zemí mimo EU, prokáže zaměstnavatel jejich platná pracovní povolení.

Verifikátor: kontrola dokumentů

IV. Zaměstnanci jsou zaměstnavatelem podporováni v prohlubování znalostí a zvyšování odborných dovedností.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*

VI. Vlastník* umožňuje tam, kde je to vhodné a možné, využívání lesa místními školami či jinými organizacemi za účelem vzdělávání.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky* a se zástupci místních zájmových skupin*

Je žádoucí šířit pozitivní vztah k lesu a vědomosti o lesních ekosystémech. Předem je nutné zajistit, aby při jejich činnosti nebylo narušováno prostředí lesa.

4.2 Lesní hospodaření by mělo naplňovat nebo rozšiřovat ustanovení všech platných zákonů a směrnic, týkajících se zdraví a bezpečnosti zaměstnanců* a jejich rodin.

Ochrana bezpečnosti rodin zaměstnanců je v podmínkách ČR irelevantní a není dále řešena.

I. Práce v lese je organizována a prováděna tak, aby nebyly porušovány platné legislativní předpisy týkající se bezpečnosti práce, zvláště pak ustanovení o používání osobních ochranných pomůcek.

Verifikátor: rozhovory, terénní šetření

II. Pracovníci* se účastní školení dle vykonávané práce. Účast na těchto školeních a výcvicích je u zaměstnanců* považována za součást výkonu práce.

Verifikátor: kontrola dokumentů, terénní šetření, rozhovory s pracovníky*

Proškolení pracovníků mimo zaměstnanecký poměr s vlastníkem je nutno ošetřit ve smlouvě s nimi, případně s firmou, která je zaměstnává.

III. Podle rozsahu vykonávaných prací je určena osoba nebo osoby zodpovědné za dodržování a pravidelnou kontrolu bezpečnosti práce a používání ochranných oděvů a pomůcek. Všichni pracovníci* jsou s touto zodpovědnou osobou seznámeni.

Verifikátor: kontrola dokumentace, rozhovory s pracovníky*

IV. Všechny stroje, nástroje a nářadí určené k užívání jsou v dobrém technickém stavu, umožňujícím jejich bezpečné používání.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s pracovníky*

V. Vlastník* vede evidenci pracovních úrazů, vyhodnocuje jejich příčiny a činí opatření k jejich předcházení.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*

Týká se samozřejmě jen vlastních zaměstnanců.

4.3 Práva dělníků organizovat se a svobodně vyjednávat se svými zaměstnavateli musí být garantována podle mezinárodních úmluv Konvence 87 a 98 Mezinárodní organizace práce (International Labour Organisation).

I. Nejsou porušovány platné legislativní předpisy týkající se sociální sféry, konvence Mezinárodní organizace práce (ILO) ani ustanovení politiky FSC O certifikaci FSC a konvenci ILO.

Verifikátor: rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*, zejména s odborovými organizacemi a jejich svazy a úřadem bezpečnosti práce

II. Všichni zaměstnanci* mohou uplatňovat své právo sdružovat se v odborových svazech a jiných odborových organizacích a mohou uzavírat kolektivní smlouvy v návaznosti na kolektivní smlouvy vyššího stupně, aniž by zaměstnavatel využití tohoto práva jakkoliv omezoval. Zaměstnanci* potvrzují, že se neobávají sankcí ze strany zaměstnavatele v případě organizování v odborech.

Verifikátor: rozhovory se zaměstnanci* a odborovými organizacemi

III. Jsou dodržovány platné tarifní mzdy a kolektivní smlouvy vyjednané mezi odbory a svazy zaměstnavatelů nebo mezi pracovníkem* a vlastníkem*.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zaměstnanci*

IV. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha před započítáním certifikace informuje svou odborovou organizaci, a pokud neexistuje, odborový svaz, o certifikaci a jejích možnostech a dopadech na komunikaci a sociální sféru.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovor s odborovými organizacemi či jejich svazy

4.4 Do procesu hospodářského plánování a řízení podniku musí být začleněny výsledky hodnocení sociálních dopadů. Platí povinnost konzultovat kroky managementu s osobami a skupinami, na něž mají přímý dopad.

I. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha dokumentuje a vyhodnocuje změny v počtu a struktuře pracovních sil.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*

II. Pracovníci* jsou v rámci možností zaměstnáváni celoročně, propouštění zaměstnanců* musí být provozně zdůvodnitelné a je prováděno po konzultaci s podnikovou odborovou organizací.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*

III. Vlastník* zná a eviduje zástupce místních zájmových skupin*, nevládních organizací a další partnery a dokumentuje jejich podněty a diskuse s nimi.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

Vlastník eviduje zájmové skupiny, které z různých důvodů již zná, nebo které o kontakt projeví zájem. Nepožaduje se jejich vyhledávání a kontaktování. Je však nutná dokumentace kontaktů s evidovanými.

IV. Sousedící vlastníci a dotčené zájmové skupiny* jsou informováni o činnostech v lese, které jim mohou způsobit hmotnou újmu. Jejich připomínky jsou zohledněny. Jejich účast při jednání musí být prokázána.

Verifikátor: rozhovory se zástupci dotčených zájmových skupin*

Pokud by uvedeným subjektům mohla být lesním hospodařením způsobena škoda, je nutno informovat je o důvodech a podmínkách plánované činnosti. Pokud jsou jejich připomínky akceptovatelné, je třeba je zohlednit. Nutno je i ústní jednání písemně dokumentovat. Běžným příkladem je přibližování nebo odvoz dříví přes cizí pozemky.

V. Vlastník* při lesním hospodaření respektuje místa zvláštního kulturního nebo náboženského významu.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory

Jedná se o přírodní útvary (např. stromy) nebo lidská díla (např. kříže) ke kterým se váže náboženské nebo kulturní cítění místních obyvatel.

VI. Na pracovních schůzích nebo při podobných příležitostech jsou zaměstnanci* informováni o změnách v podniku, které se týkají jejich sociálního postavení. Tyto ~~kk~~ konzultace se zaměstnanci* zaměstnavatel podporuje a dokumentuje.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zaměstnanci* bez přítomnosti nadřízených

4.5 Musí být vytvořeny vhodné mechanismy řešení stížností a poskytování dostatečných kompenzací v případě zmaření nebo poškození zákonných nebo zvykových práv, vlastnictví, zdrojů nebo živobytí místních lidí. Musí být učiněna opatření, která těmto negativním jevům zabrání.

~~I. Vlastník* eviduje a řeší všechny stížnosti druhých stran, které se týkají škod na majetku, poškození zákonných či zvykových práv a přírodních zdrojů v důsledku jeho hospodaření. Vlastník* činí preventivní opatření, aby k takovým škodám nedocházelo.~~

~~Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*~~

I. Vlastník* eviduje a řeší všechny stížnosti druhých stran, které se týkají škod na majetku, poškození zákonných či zvykových práv a přírodních zdrojů v důsledku jeho hospodaření.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

II. Vlastník* činí preventivní opatření, aby k takovým škodám nedocházelo.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

Sousedící vlastníci a místní zájmové skupiny je třeba informovat o činnostech, které jim mohou způsobit hmotnou újmu, přičemž je třeba evidovat závěry z jednání a uzavřené dohody. Pokud k dohodě nedojde, je

Komentář [FSC ČR4]: Indikátor byl pouze formálně rozdělen do dvou „nových“ indikátorů.

nutné plánovat a provádět práce tak, aby byla újma minimální.

III. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha určí odpovědnou osobu pro řešení stížností a kompenzaci ztrát.

Verifikátor: rozhovory s řídicími pracovníky*, kontrola dokumentů

Princip 5: Užítky z lesa

Lesní hospodářská opatření musí podněcovat účelné využívání rozmanitých produktů a funkcí lesa tak, aby byla zajištěna jeho ekonomická životaschopnost a celá řada environmentálních a sociálních užitek.

Lesní hospodaření certifikovaného majetku je z hlediska produkce trvale udržitelné a je ekonomicky stabilní a efektivní. Výnosy z hospodaření umožňují kryt veškeré náklady vynaložené na ochranu přírody a životního prostředí. Při hospodaření je zohledňována skutečnost, že lesní hospodářství je důležitou součástí místních a regionálních ekonomik a vytváří pracovní příležitosti pro místní obyvatele.

5.1. Lesní hospodaření by mělo usilovat o ekonomickou životaschopnost a přitom brát v úvahu úplnou environmentální, sociální a provozní hodnotu produkce a zajišťovat investice nezbytné k udržení ekologické produktivity lesa.

I. V případě srovnatelných ekonomických výsledků volí vlastník* takové technologie a postupy, které mají příznivější ekologický nebo sociální dopad.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory, kontrola dokumentů

Při hospodářském plánování by mělo být jednou z priorit - kromě zvážení environmentálních rizik - zhodnocení sociálního dopadu, zejména zachování pracovních příležitostí. Pokud mají dvě možnosti naplnění hospodářského opatření při ekonomickém hodnocení obdobné výsledky, měl by být volen způsob s větším využitím lidské práce. Většinu činností je vhodné provádět přímo v lese a nepřenášet je jinam (např. oplocenky dělat raději dřevěné z vlastního materiálu než drátěné z nakupovaného pletiva apod.).

II. Vlastník* má k dispozici finanční plán, který je zárukou, že příjmy z hospodaření a další finanční zdroje budou dostatečné pro krytí veškerých požadovaných nákladů na hospodaření.

Verifikátor: kontrola dokumentů – finančního plánu (rozpočty, roční vyúčtování)

Vlastník musí mít vždy k dispozici ekonomickou rozvahu a v případě, že předpokládá ztrátové hospodaření, pak i vymezení zdrojů na jeho pokrytí. Případná ztrátovost neznamená, že vlastník nemusí naplňovat některé indikátory Českého standardu FSC.

5.2 Lesní hospodaření a marketingová opatření by měla podporovat optimální využívání a místní zpracovávání nejrůznějších lesních produktů.

I. Vlastník* produkuje a na trhu uplatňuje různorodé produkty lesa v nejvyšší kvalitě, a to s ohledem na potřeby místní a regionální ekonomiky.

Verifikátor: rozhovory s vedoucími pracovníky*, kontrola dokumentace

Vlastník usiluje o diverzifikaci své produkce, aby nebyl závislý na jediném zdroji příjmu. Diverzifikace produkce rozšiřuje i možnost uplatnění dalších pracovníků.

5.3 Lesní hospodaření musí minimalizovat odpad vznikající při těžbě a zpracování dřeva prováděném v lese a vyvarovat se poškození jiných lesních zdrojů.

I. Během procesu těžby a dopravy dřeva se volí takový pracovní postup, při kterém jsou eliminovány ztráty dřeva a jeho znehodnocování.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, rozhovory

II. Technologické procesy a pracovní postupy při těžbě a dopravě dříví se volí tak, aby se předcházelo poškozování nárostů, okolních porostů a jiných lesních zdrojů*.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s pracovníky*

~~III. Po těžbě se kontrolují veškeré škody a vyvozují se preventivní opatření. Tato opatření musí být zohledněna při plánování a zpracována do smluv s kontraktory.~~

~~Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*~~

~~III. Po těžbě se kontrolují veškeré škody a vyvozují se preventivní opatření.~~

~~Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*~~

~~IV. Tato opatření (5.3.III) musí být zohledněna při plánování a zpracována do smluv s kontraktory.~~

~~Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*~~

Za prevenci je považována například změna technologie či nařízení o předcházení škod při zadávání prací. Do smluv je třeba zpracovat předpokládaná opatření při haváriích, postupy při mimořádných situacích (přírodní pohromy, mimořádné počasí a podobně).

~~IV. Při hospodaření v lesích se k mazání řetězů motorových pil používají výhradně biologicky odbouratelné oleje, do strojů biologicky odbouratelné hydraulické kapaliny, a mazací oleje. Preferovaným palivem je bionafta. Doporučeno je používání absorbentů ropných produktů, pokud se s nimi manipuluje v lese (zejména při nalévání paliva).~~

~~Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s dělníky~~

5.4 Lesní hospodaření by mělo usilovat o posílení místní ekonomiky a přispívat k její různorodosti, aby nemohla vzniknout závislost na jediném lesním produktu.

I. Vlastník* jedná s podniky regionálního významu a s malými zpracovatelskými podniky o specifických potřebách těchto subjektů (malé nebo specifické dodávky).

Verifikátor: rozhovory s vedoucími pracovníky* (případně i s místními odběrateli či zájmovými skupinami*)

5.5 V rámci lesních hospodářských opatření je nutno uznávat, udržovat a tam, kde je to třeba, zvyšovat hodnotu funkcí lesa a dalších zdrojů, jako jsou například vodní zdroje a rybolov.

Komentář [FSC ČR5]: Indikátor byl pouze formálně rozdělen do dvou „nových“ indikátorů.

I. Na základě existujících informací a případně i veřejných konzultací identifikuje vlastník* s ohledem na rozsah a intenzitu hospodaření celospolečenské funkce lesa. Identifikace celospolečenských funkcí v konkrétních porostech se promítne do lesního hospodářského plánování.

Verifikátor: rozhovory s vedoucími pracovníky* a zástupci místních zájmových skupin*, kontrola dokumentace o konzultacích a hospodářském plánování

Vlastník na základě existujících informací identifikuje celospolečenské funkce lesa. Účelem je pojmenování a usměrnění společenských požadavků na les (např. myslivost, turistika, rekreace, sběr dřevních produktů aj.). Vlastník by je měl určit, zhodnotit jejich vliv na lesní ekosystém a určit jejich usměrnění. To lze uvést ve všeobecné části LHP.

K identifikaci celospolečenských funkcí lesa lze použít například metodu Kvantifikace a kvantitativní hodnocení celospolečenských funkcí lesů ČR. Ta vychází z pojetí lesa jako lesního ekosystému a hodnotí jak potenciální schopnosti lesa (reálný potenciál – RPfl), tak i jeho aktuální schopnosti (reálný efekt – REfl). Společenská poptávka je zohledněna ve faktoru aktuálního společenského dosahu – FAZ.

II. Při hospodaření v lesích a hrazení bystřin vlastník* cíleně vytváří podmínky pro funkční a ekologicky vyvážené odtokové poměry v povodí.

Verifikátor: rozhovory, terénní šetření

Cílem je optimalizovat odtokové poměry – dnes se jedná většinou o zadržení vody v krajině. Jde o volbu hospodářských postupů, technologií nebo stavebních úprav, které odtokové poměry nenarušují, případně je zlepšují (například nevytahování veškerých padlých stromů z vodních toků).

III. Neprovádějí se plošná odvodnění ani se neudržují odvodnění stávající. Přípustné je pouze dočasné odvodnění kalamitních ploch za účelem obnovy lesa.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory

IV. Při lesních hospodářských operacích vlastník* zachovává esteticky významné přírodní objekty a struktury i v případě, že nejsou oficiálně chráněny.

Verifikátor: rozhovor s odborným lesním hospodářem, terénní šetření

Jde o esteticky mimořádné stromy, skalní útvary, vodní toky apod.

V. Vlastník* nedá souhlas k organizovaným hromadným akcím, u nichž lze předpokládat poškození lesního ekosystému.

Verifikátor: rozhovory, terénní šetření

VI. Stavby zvěře umožňují přirozenou obnovu stanovištně vhodných dřevin. V případě zřetelných škod způsobených zvěří se vlastník* všemi zákonnými prostředky snaží snížit její stavy na únosnou míru.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory, kontrola dokumentů

Ke snížení stavů zvěře vlastník ve vlastní honitbě přiměřeně zvýší odstřel v mezích zákonných předpisů. V pronajaté nebo společenstevní honitbě provádí tlak na uživatele honitby, jež vede ke zvýšení odstřelu. Tyto preventivní kroky mají přednost před pasivní ochranou proti zvěři (oplocenky, nátěry repelenty atd.).

VII. Vliv zvěře na les a jeho hospodářské dopady se vyhodnocují nejméně jednou za rok. Pokud dochází ke ztrátám, využívá vlastník* výsledky hodnocení k odůvodnění snižování stavů zvěře a k vymáhání náhrad škod.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

VII. Vliv zvěře na les a jeho hospodářské dopady se vyhodnocují nejméně jednou za rok.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

VIII. Pokud dochází ke ztrátám, využívá vlastník* výsledky hodnocení k odůvodnění snižování stavů zvěře a k vymáhání náhrad škod.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

Způsob kontroly vlivu zvěře na lesní ekosystémy si vlastník volí podle podmínek svého majetku (rozlohy, formy mysliveckého obhospodařování a podobně).

5.6 Těžba a sběr lesních produktů nesmí překročit trvale udržitelnou míru.

I. Výše a struktura těžeb musí být trvale taková, aby ani dlouhodobě nedocházelo k ochuzování lesních zdrojů a dalších funkcí lesa.

Verifikátor: hospodářské plánování

II. Nejsou zjištěny negativní dopady sběru nedřevních produktů lesa na lesní ekosystém. V případě zřetelných negativních dopadů učiní vlastník* opatření vedoucí k jejich eliminaci.

Verifikátor: terénní šetření

Těžba a sběr lesních produktů musí být trvale udržitelné. Pokud výsledky monitoringu ukazují, že lesní zdroje jsou ochuzovány, musí vlastník učinit opatření vedoucí k zastavení nežádoucího vývoje. Pokud vlastník nemá možnost taková opatření učinit, je nutno dokladovat, že podniká kroky, které by eliminaci nežádoucího vývoje zajistily do budoucna.

III. Vánoční stromky mohou být pěstovány maximálně na 5 % obhospodařované plochy.

Verifikátor: kontrola dokumentů, terénní šetření

Princip 6: Vliv na životní prostředí

Hospodaření v lesích musí zachovávat biologickou rozmanitost a s ní spojené hodnoty, vodní zdroje, půdu i jedinečné a křehké ekosystémy a krajinné celky, a zajišťovat tak ekologické funkce a integritu lesa.

Důležitým cílem hospodaření na certifikovaném majetku je zvýšení biologické rozmanitosti a ochrana prostředí. Biologickou rozmanitost vlastník podporuje způsobem hospodaření (dřevinná skladba, přirozená obnova apod.) ochranou významných biotopů (např. přirozená bezlesí typu mokřadů, skalních výchozů atd.) a ochranou vzácných a ohrožených druhů. Každý lesnický zásah je posuzován z hlediska jeho možného dopadu na půdu, vodní zdroje erozi apod. Při hospodaření se minimalizuje použití chemikálií, zcela vyloučeno je používání geneticky modifikovaných organismů.

Vlastník v této oblasti spolupracuje s odbornou i laickou veřejností a využívá tak pro své rozhodování všech dostupných informací.

Komentář [FSC ČR6]: Indikátor byl pouze formálně rozdělen do dvou „nových“ indikátorů.

6.1 Vlivy na životní prostředí, adekvátní způsobu a intenzitě lesního hospodaření a jedinečnosti dotčených zdrojů, musí být zhodnoceny a výsledky hodnocení dostatečně zapracovány do systémů hospodaření. Hodnocení bere zřetel jak na dopady na úrovni krajiny, tak na vlivy činností prováděných v lesních porostech. Vliv na životní prostředí musí být vyhodnocen před započítáním prací narušujících ráz území.

I. Před započítáním prací, při nichž dojde k terénním úpravám, zhodnotí vlastník* jejich možný vliv na životní prostředí, dotčené zdroje a krajinu. Má-li pochybnosti o míře vlivu plánovaných prací nebo zaregistruje-li takové pochybnosti u místních obyvatel a zájmových skupin*, zadá provedení odborného posudku* v rozsahu odpovídajícím zásahu.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

Při zadávání odborného posudku využívá zodpovědná osoba evidenci výskytu zvláště chráněných druhů a jejich biotopů a záznamů o dalších krajinných hodnotách, které jsou součástí hospodářského plánu. Zhodnocení vlivů (dopadů) na životní prostředí může mít čtyři stupně. Prvním je EIA dle příslušného zákona. Druhým je biologické hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky MŽP č. 395/1995 Sb. (vše ve znění pozdějších předpisů). Třetím je vyjádření příslušného orgánu ochrany přírody. Případným čtvrtým stupněm je odborné vyjádření firmy z oboru ochrana přírody a krajiny, nejlépe s doporučením orgánu ochrany přírody. Výsledek zvážení vlivu se uvede v zápisu o předání pracoviště či obdobném dokumentu.

II.a Vlastník lesa s výměrou nad 500 ha či zodpovědná osoba musí vždy před započítáním prací v rámci každého porostu s ohledem na intenzitu hospodářských zásahů a jedinečnost ovlivňovaných zdrojů posoudit jejich vliv na životní prostředí, zejména na zvláště chráněné druhy* rostlin a živočichů, ohrožená společenstva (biotopy) a vliv na vodní režim a půdu.

Verifikátor: kontrola dokumentace, rozhovory, terénní šetření

Jedná se o posouzení vlivu všech prací. Vhodné je o toto rozšířit protokol o zadávání prací či obdobný dokument.

[II.b Vlastník lesa o výměře do 500 ha či zodpovědná osoba prokáže znalosti o možných negativních vlivech svého lesního hospodaření na životní prostředí.](#)

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory

III. Vlastník lesa s výměrou nad 500 ha určuje osobu či osoby, které podle indikátoru 6.1.I. a 6.1.II. navrhuje a zadává biologická hodnocení* a jsou zodpovědné za provádění a kontrolu opatření navržených v biologickém hodnocení*.

Verifikátor: rozhovory, případně kontrola dokumentace

IV. Při tvorbě lesního hospodářského plánu se posuzují dopady navržených opatření na životní prostředí, a to i na úrovni krajiny. Zdůvodnění navržených opatření z hlediska vlivu na životní prostředí je součástí hospodářského plánu*.

Verifikátor: lesní hospodářský plán, rozhovory

6.2 Musí existovat záruky na ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a jejich stanovišť (např. hnízdišť a míst, kde živočichové získávají potravu). Musí být vytvořena chráněná území a ochranné zóny odpovídající rozsahu a intenzitě lesního hospodaření a jedinečnosti ovlivňovaných zdrojů. Je nutné mít pod kontrolou pytláctví, nepatřičný lov, rybolov a sběr.

I. Hospodářská opatření musí respektovat místa výskytu zvláště chráněných druhů* rostlin a živočichů. Na těchto lokalitách musí být prováděna hospodářská opatření takovým způsobem a v takové míře a rozsahu, aby bylo zaručeno zachování nebo zlepšení stavu populací živočichů a jejich biotopů.

Verifikátor: kontrola dokumentů, terénní šetření, rozhovory

Vlastník si musí zjistit místa výskytu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Vedle zjištění vlastních či vlastního personálu je nutno využít informací státních institucí. Informace je třeba průběžně aktualizovat, k čemuž je vedle vlastního zjišťování dobré využít vhodné zájmové skupiny působící na lesním majetku, případně informace orgánů ochrany přírody či AOPK.

II. Přírozená bezlesí* na lesních pozemcích jsou udržována v přírodním stavu (především nejsou zalesňována).

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentace

Přírozená bezlesí – mokřady, skalní výchozy, případně jiné ekosystémy malých plošných rozsahů, které nejsou v katastrální evidenci odlišeny od lesní půdy, se ponechávají v přírodním stavu. V zájmu zvýšení biodiverzity a úspory veřejných prostředků poskytovaných na zalesnění by měly být plochy přírodního bezlesí vlastním dlouhodobě vymezeny a evidovány, aby se předešlo jejich zalesnění. Na udržování (management) těchto stanovišť jsou poskytovány finanční prostředky z dotačních titulů MŽP (např. Program péče o krajinu). V případě potřeby si vlastník od orgánů státní správy vyžádá výjimku k ponechání bezlesí v přírodním stavu.

III. Mokřadům, prameništím, tůňm, vodním tokům a plochám je věnována péče vedoucí k udržení a zlepšení jejich stavu, zvýšení biodiverzity a k obnově jejich funkcí.

Verifikátor: terénní šetření

IV. Stromy s dutinami (doupné stromy) se ponechávají přírodnému stárnutí až do rozpadu.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentace

Evidovány jsou stromy s dutinami; zde však není cílem vyžadovat evidenci a značení všech doupných stromů v rámci lesního majetku. Vlastník by měl projevit zájem o jejich zachování v porostech. Případné značení těchto stromů v terénu, vyznačování v mapách a evidence podle potřeb hospodáře jsou nejen jedním z možných postupů, jak jejich ochranu realizovat, ale také jednou z forem, jakou se snahy hospodáře prezentují při certifikačních auditech. Doupné stromy jsou ponechávány přírodnému stárnutí až do rozpadu, pokud neohrožují bezpečnost (například podél cest) nebo není jejich odstranění nařizováno při tlumení kalamit škůdců.

V. Vlastník* eviduje stromy s hnízdy velkých zvláště chráněných ptáků. V období hnízdění ptáků musí být v okruhu nejméně 100 m od těchto stromů vyloučeny rušivé hospodářské zásahy (zejména těžba).

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentace, rozhovory s pracovníky*

Za jednoduchou a postačující evidenci se považuje zakres do ekologické mapy (viz 7.1.H).

VI. Vlastník* sám neprovádí a netoleruje lov zvláště chráněných druhů živočichů, pytláctví, nepatřičný lov, rybolov a sběr.

Verifikátor: kontrola dokumentů, terénní šetření

6.3 Je nutné uchovat, posílit nebo obnovit ekologické funkce a hodnoty, k nimž patří:

A. obnova lesa a sukcese

I. Při hospodaření se přednostně využívá přirozené obnovy stanovištně a provenienčně vhodných* dřevin, pro přirozenou obnovu jsou vytvářeny předpoklady.
Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán*)

Přirozená obnova je považována za jeden z hlavních hospodářských prostředků (způsobů) naplňujících princip trvale udržitelného hospodaření v lesích. Cílem indikátoru je znemožnit záměnu přirozeného zmlazení výsadbou tzv. produkčních dřevin. To je možné pouze při vylepšování nebo doplňování zmlazení.

II. Při obnově se přednostně využívá maloplošných* obnovních prvků.
Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán*, plán obnovy)

III. Na kalamitních holinách je využíváno náletových dřevin jako přípravného (ochranného) porostu.
Verifikátor: terénní šetření

IV. Při hospodaření v lesích se přednostně využívá podrostní a výběrný způsob hospodaření, případně hospodaření s využitím výběrných postupů.
Verifikátor: kontrola dokumentace, terénní šetření

Výběrný a podrostní způsob hospodaření jsou nejjednodušším prostředkem naplnění požadavků Českého standardu FSC. Výběrové postupy sledují cíl dosáhnout výběrného stavu, nicméně za příznivé se považuje i využívání jednotlivých prvků výběrného hospodaření.

V. Mechanická příprava půdy je přípustná pouze ve zdokumentovaných a odůvodněných případech za účelem podpory zmlazení. I pak je prováděna pouze maloplošně* a tak, aby se plošně neodstraňovaly svrchní půdní horizonty.
Verifikátor: kontrola dokumentace, pohovory s pracovníky*, terénní šetření

~~VI. Použití holosečí* je třeba se v zásadě vyhýbat. Ve zdůvodněných případech se připouští použití holosečí do výše jedné třetiny z maximální povolené mýtní těžby dle lesního hospodářského plánu. Maximální rozloha seče je v takových případech 0,5 ha.~~

VI. Použití holosečí* je třeba se v zásadě vyhýbat. Ve zdůvodněných případech se připouští použití holosečí do výše jedné poloviny z maximální povolené mýtní těžby dle lesního hospodářského plánu. Maximální rozloha seče je v takových případech 0,3 ha. Při domýcování porostu, v borovém* a lužním hospodářství* 0,5 ha.

Verifikátor: kontrola dokumentace, pohovory s pracovníky*, terénní šetření

Holoseč je považována za vážné narušení lesního ekosystému, při němž dochází k závažným změnám půdy, jejího rostlinného pokryvu a související biocenózy. Jde v podstatě o dočasnou záměnu lesního ekosystému ekosystémem jiným. Dalším následkem je také ekonomická újma – ztrátou přírůstu dřeva („dřevo roste jen na dřevě“). Při vědomí, že mohou nastat situace, kdy je použití holoseče nezbytné, je povolena výjimka, kterou je však nutno zdůvodnit.

B. genetická, druhová a ekosystémová rozmanitost

~~VII. V každém obnovovaném porostu je nutno s ohledem na stanovištní podmínky použít ekostabilizační dřeviny* (EsD) v minimálním podílu podle tabulky v příloze č. 6~~

~~Verifikátor: kontrola dokumentů, terénní šetření~~

~~Pro stanovení vhodné druhové skladby je nutno sledovat pokyny na konci Přílohy č. 6. Do podílu EsD je možné započítat také vhodné dřeviny, které nezmiňují zákonné předpisy o MZD např. břízu. Nad stanovený podíl je možné použití stanovištně vhodných dřevin podle vlastního uvážení. Z hlediska naplnění indikátoru je důležité nejen naplnění minimálních % podle tabulky v Příloze, ale také prostorové uspořádání blízké se struktuře přírodních lesních společenstev. Výběr druhů dřevin by se měl blížit přirozené skladbě lesa v rámci daného stanoviště a být v rámci porostu co nejširší. Při využívání přípravných dřevin, kdy přípravné dřeviny nejsou zároveň EsD, je možné do doby rekonstrukce porostu nedosáhnout povinného podílu EsD.~~

VII. V každém obnovovaném porostu* je nutno s ohledem na stanovištní podmínky použít ekostabilizační dřeviny* (EsD) v minimálním podílu podle tabulky v příloze č. 6. Vlastník při výchově, případně při další obnově porostu zvyšuje podíl ESD za účelem dosáhnout nejméně minimálního cílového podílu ESD stanovený v příloze č. 6.

Verifikátor: kontrola dokumentů, terénní šetření

Pro stanovení vhodné druhové skladby je nutno sledovat pokyny na konci Přílohy č. 6. Do podílu EsD je možné započítat také vhodné dřeviny, které nezmiňují zákonné předpisy o MZD např. břízu, pokud je jejich prostorové uspořádání umožní v porostu udržet do dosažení mýtního věku těchto dřevin. Z hlediska naplnění indikátoru je důležité nejen naplnění minimálních % podle tabulky v Příloze, ale také prostorové uspořádání blízké se struktuře přírodních lesních společenstev. Výběr druhů dřevin by se měl blížit přirozené skladbě lesa v rámci daného stanoviště a být v rámci porostu* co nejširší. Při využívání přípravných dřevin, kdy přípravné dřeviny nejsou zároveň EsD, je možné do doby rekonstrukce porostu nedosáhnout povinného podílu.

Pro praxi z toho vyplývá, že tam, kde stávající podíl EsD nedosahuje „minimální podíl podle“ přílohy č. 6, je třeba při obnově zajistit jejich zastoupení v obnovním prvku nebo porostní skupině alespoň v této výši. Pokud to z péstebních důvodů není v běžném roce možné, vlastník dokladuje dlouhodobé plnění v rámci porostu*. Tam, kde je „minimální podíl“ v stávajícím obnovním prvku či porostní skupině naplněn, je nutno použít takové obnovní postupy, aby bylo zastoupení EsD zvyšováno až do výše „minimálního cílového podílu“ podle přílohy č. 6. Podíl EsD je podle stavu lesního porostu zvyšován také výchovou a tak, aby směřoval k požadavku ve sloupci „minimální cílový podíl“ přílohy č. 6.

~~VIII. Minimální podíly EsD podle tabulky v příloze č. 6 nesmí být zredukovány výchovou.~~

~~Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán*)~~

VIII. Vlastník nesmí při obnově ani výchově lesa snižovat stávající podíl ESD pod minimální cílový podíl ESD stanovený v příloze č. 6.

Platí jen pro porosty*, kde je minimální cílový podíl EsD naplněn. Tam, kde je nižší, platí ustanovení indikátoru 6.3.VII.

IX. U porostních skupin založených před počátkem platnosti certifikátu, jejichž povaha (zejména věk, zapojenost nebo druhová skladba) to umožňuje, zvyšuje vlastník* podíl EsD výchovou, případně vylepšováním.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán*)

X. Při zalesňování se preferuje hloučkovité a skupinové smíšení* před ucelenými rozsáhlými bloky EsD.

Verifikátor: terénní šetření

Řešení je preferováno, protože umožňuje druhovou pestrost a přitom příliš nekomplikuje pěstební práce.

XI. Okraje lesních porostů* hraničící s nelesní půdou jsou obnovovány převážně jednotlivým výběrem; přitom jsou podporovány listnaté dřeviny a keřové pláště, zvyšující stabilitu porostu a ekotonový efekt.

Verifikátor: terénní šetření

Pokud je jednotlivý výběr při obhospodařování okrajů lesa nemožný (například kvůli stabilitě porostu), je nutno ponechat alespoň okrajové listnaté dřeviny a keřové pláště. Při obvyklé netvárnosti těchto stromů se nejedná o velkou ekonomickou ztrátu.

XII. Modřín (*Larix decidua*) lze pěstovat pouze ~~jako dřevinu přimíšenou*~~ v jednotlivém nebo hloučkovitém smíšení v zastoupení do 30 % na porostní skupinu.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán*)

Mimo omezení shora uvedené se vlastník řídí ustanoveními LHP (stanoviskem orgánů ochrany přírody).

XIII. Zásahy do břehových porostů* jsou prováděny v rozsahu vyplývajícím z povinností správce vodního toku.

Verifikátor: terénní šetření

Zásahy by se měly omezit na výše uvedené povinnosti.

XIV. V nivách trvalých vodních toků* a nádrží* se v doprovodných porostech neprovádí těžba holou sečí v takové vzdálenosti od břehu, jakou činí výška doprovodného porostu.

Verifikátor: terénní šetření

Jde o porosty v rovinatých částech niv, břehové porosty zaříznutých vodních toků jsou chráněny podle indikátoru 6.3.XIII. Cílem je ochrana vzácných biocenóz vázaných na blízkost vody.

C. přirozené koloběhy, které ovlivňují produktivitu lesního ekosystému

XV. Vlastník* lesa ~~o výměře nad 500 ha~~ má vypracovanou směrnici pro vymezení a ponechávání zlomů, pahýlů, vývrátů, stromů s dutinami a vybraných vzrostlých stromů k dožití a zetlení v dospívajících a dospělých porostech a tuto směrnici dodržuje. Množství dřeva ponechaného tímto způsobem k zetlení je nejméně 5 stromů z dospívající a dospělé etáže na hektar v porostu a průměrně 30 m³ na hektar dospívajících a dospělých porostů* na lesním majetku dílci (podle indikátoru 6.4.I může být nejméně 10 stromů na hektar).

Verifikátor: terénní šetření

Je zřejmé, že požadavek na ponechání dřeva k zetlení není vždy možné naplnit okamžitě. Směrnice má definovat časové a prostorové podmínky pro naplnění výše uvedeného indikátoru. Do požadovaného objemu se nezapočítává klesl, nehroubí (potěžební zbytky) ani pařezy.

~~XVI. Vlastník* lesa o výměře do 500 ha ponechává v porostech k zetlení nejméně 5 stromů na hektar.~~

~~Verifikátor: terénní šetření~~

XVII. V případech, kdy ponechání stromů odporuje bezpečnosti a ochraně zdraví a ochraně lesa, je lesní hospodář* povinen neprodleně vybrat náhradní stromy, které plní ekologické funkce odstraněných stromů obdobným způsobem.

Verifikátor: terénní šetření

XVIII. Pálení klestu a těžebních zbytků není přípustné. Výjimka je možná při kalamičním výskytu podkorních škůdců.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

~~XVIII. Klest a těžební zbytky jsou ponechány na místě, nebo se ukládají na hromady. Mechanické zpracování klestu a těžebních zbytků je přípustné pouze v odůvodněných případech.~~

Pálení klestu a těžebních zbytků není vhodné, protože mimo jiné odčerpává živiny z lesního ekosystému. a Klest a těžební zbytky jsou vedle toho prostředím pro saprofytní organismy. Možné je štěpkování a ukládání na hromady. Preferován by měl být ekonomicky nejméně náročný proces, kdy se s klestem pokud možno nehybe, poté je ukládání na hromady, a až tehdy, kdy není jiná možnost, se štěpkuje, případně pálí (při kalamičním výskytu podkorních škůdců). Štěpkování se připouští pro energetické účely v míře nepoškozující ekosystém. Za podkorní škůdce jsou považováni také bělokazi v lokalitách s výskytem tracheomykóz a grafióz.

XIX. Odvoz klestu a těžebních zbytků se připouští na SLT uvedených v příloze č. 8.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

XX. Využití pařezů se nepřipouští.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s pracovníky*

XXI. Odvoz asimilačních orgánů se připouští pouze ve zdůvodněných případech.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

XIX. Vlastník* nepoužívá stromovou těžební metodu, s výjimkou kalamičních holin.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s pracovníky*

Použití těžební metody stromové na kalamičních holinách je nutno zdůvodnit (bezpečnost práce, časová tíseň a podobně). Výjimka podle indikátoru je možná jen na kalamičních holinách. Důvodem omezení je podpora ponechání klestu na místě a nebezpečí škod na porostech a půdě.

6.4 Reprezentativní vzorky ekosystémů nacházejících se v krajině musí být chráněny ve svém přirozeném stavu a zaznamenávány do mapy, to vše s ohledem na rozsah a intenzitu zásahů a jedinečnost jimi ovlivňovaných zdrojů.

I. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha vymezí nejméně 2 % lesa, u obecních majetků 3%, u státních majetků 5 % lesů jako referenční plochy*.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky*

I. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha vymezí nejméně 5 % lesů jako referenční plochy*

NEBO

vlastník* lesa o výměře nad 500 ha vymezí nejméně 2 % (pro soukromé) resp. 3 % lesa (obecní majetky), jako referenční plochy* a parametr ponechávaných stromů v indikátoru bodu 6.3.XV se zvýší na nejméně 10 stromů na hektar.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky*

Vlastník soukromých a obecních lesů má možnost vybrat si způsob plnění indikátoru ze dvou možností.

II. Přednostně jsou vymezovány referenční plochy* s větší rozlohou.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky*

III. Referenční plochy* musí být zobrazeny v mapách a pokud možno vyznačeny v terénu.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky*

IV. Referenční plochy* jsou nejméně jednou za 10 let monitorovány a výsledky jejich sledování vlastník* využívá pro zavádění nových postupů v obhospodařování lesů.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky*

V. Referenční plochy* musí být trvale vyjmuty z intenzivního lesnického využívání a slouží jako ukázkový lesní ekosystém s přirozenou dynamikou vývoje. Provádějí se pouze zásahy, které směřují k přirozenému stavu.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky*

VI. Porosty nebo jejich části v přirozeném stavu, které jsou součástí referenčních ploch*, jsou ponechány v bezzásahovém režimu.

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky*

VII. Vlastník lesa o výměře do 500 ha zaznamená do mapy zvláště chráněná území, ÚSES, Evropsky významné lokality a Ptačí oblasti, přirozené bezlesí, lesy ochranné nacházející se na lesním majetku. Vlastník zde hospodář v souladu s příslušným odborným a koncepčním dokumentem pro řízení vývoje přírodních poměrů v daném území (management plans) pokud tento existuje.

6.5 Je nutno písemně vypracovat a realizovat směrnice týkající se regulace eroze, minimalizace poškozování lesních porostů při těžbě a stavbě cest, minimalizace jiných mechanických narušení a ochrany vodních zdrojů.

I. Vlastník* má zpracovanou směrnici k omezení eroze půdy, minimalizaci poškození porostů při těžbě a dopravě dřeva a při stavbě cest, k omezení jiných mechanických zásahů do půdy a k ochraně vodních zdrojů, obsahující ustanovení uvedená v příloze č. 7.

Verifikátor: kontrola dokumentace

Opatření v Příloze 7 je nutno považovat za minimum. Pokud se vyskytnou další rizika, je nutno je ve směrnici zohlednit.

II. Ustanovení směrnice jsou respektována a využívána při hospodářském plánování a realizaci pracovních úkonů.

Verifikátor: kontrola dokumentace, terénní šetření

6.6 Systémy řízení lesního hospodaření musí prosazovat rozvoj a používání environmentálně vhodných metod boje proti škůdcům na nechemické bázi a snažit se vyhnout používání chemických pesticidů. Je zakázáno používat pesticidy skupiny 1A a 1B podle typologie Světové zdravotnické organizace (World Health Organization Type), pesticidy na bázi chlorovaných uhlovodíků, perzistentní a toxické pesticidy, jejichž deriváty zůstávají biologicky aktivní a akumulují se v potravním řetězci, a všechny ostatní pesticidy zakázané mezinárodními úmluvami. Dochází-li k používání chemikálií, musí být zajištěno odpovídající vybavení a školení, aby se minimalizovala zdravotní a environmentální rizika.

I. Nepoužívají se chemické biocidy* ~~a repelenty~~ s výjimkou oficiálně (orgány státní správy) nařízených kampaní boje proti škůdcům. Výjimku představují i případy, kdy vlastník* doloží, že péči o les není možné zajistit jiným způsobem (zejména v případě nezbytné likvidace invazních druhů). Tyto případy musí být vlastníkem* evidovány.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

Chemické přípravky lze použít tehdy, pokud nelze určité opatření zajistit jinými prostředky. Důvodem pro jejich nasazení může být také výrazně vyšší finanční náročnost nechemických prostředků. Sem patří například použití nátěrů repelenty proti zvěři, maloplošné použití herbicidů proti agresivní buřeni atd. Vlastník musí k takovému použití vést dokumentaci, jež opatření zdůvodňuje (viz indikátor 6.6.IV.).

II. Nepoužívají se neodbouratelné biocidy*, zejména pesticidy skupiny 1A a 1B podle typologie Světové zdravotnické organizace (World Health Organization Type), látky uvedené v politice FSC O chemických pesticidech, pesticidy na bázi chlorovaných uhlovodíků, perzistentní a toxické pesticidy nebo pesticidy, jejichž deriváty zůstávají biologicky aktivní a akumulují se v potravním řetězci, a pesticidy zakázané mezinárodními úmluvami.

Verifikátor: kontrola dokumentů

Chemikálie vyjmenované v dokumentech tohoto indikátoru se smí použít jen v případě, že pro ni FSC (Policy and Standards Program of FSC) schválí výjimku. O tu je možno žádat prostřednictvím akreditované certifikační firmy či FSC ČR o. s.

III. Na porostní lesní půdě se neprovádí hnojení za účelem zvyšování výnosů.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*

Hnojení na porostní půdě a na přirozeném bezlesí je vyloučeno, možné je na jiných půdách (bezlesí). Na porostní půdě je mimořádně možné přihnojení pro zajištění umělé obnovy na nepříznivých stanovištích.

IV. Vlastník* má evidenci použitých syntetických chemikálií. Záznamy musí obsahovat minimálně jméno produktu, místo aplikace, rozlohu ošetřených ploch, použitou metodu aplikace, celkové množství chemikálie a důvod použití syntetické chemikálie.

Verifikátor: kontrola dokumentů (evidence použití chemických látek)

V. Při použití biocidů* musí vlastník* zajistit školení pracovníků* kvůli eliminaci zdravotních a environmentálních rizik. Vlastník* vede o školeních záznam.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

Vedle povinného proškolení bezpečnosti práce při používání chemických látek jsou pracovníci seznámeni s postupem, jak minimalizovat vliv chemického zásahu na přírodní prostředí.

VI. Vápnění není povoleno.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky* a zájmovými skupinami*, případně terénní šetření

Celoplošné letecké vápnění není považováno za optimální řešení problémů s okyselením lesní půdy. Je možné lokální vápnění na podporu obnovy ve smyslu hnojení podle indikátoru 6.6.III.

6.7 Chemikálie, obaly a tekuté a pevné neorganické odpady včetně paliv a maziv musí být likvidovány environmentálně vhodnými způsoby mimo místo použití.

I. Chemikálie, obaly a tekuté a pevné neorganické odpady včetně olejů a nafty jsou voleny tak, aby došlo k co nejmenšímu možnému poškození životního prostředí, a jsou likvidovány environmentálně vhodnými způsoby na místech k tomu určených mimo les.

Verifikátor: terénní šetření

II. V lese nejsou zakládány ani trpěny skládky odpadů. Odpady (např. obaly) s výjimkou biomasy vzniklé při lesnické činnosti jsou odváženy z lesa nejpozději do přejímky prací.

Verifikátor: terénní šetření, popřípadě smlouvy s dodavateli prací a služeb, rozhovory s pracovníky*

III. Vlastník* vede zákonnými předpisy stanovenou evidenci odpadů. Při smluvním provádění lesnických činností je odpovědnost za evidenci odpadů jednoznačně stanovena ve smlouvě.

Verifikátor: kontrola evidence odpadů, popřípadě smlouvy s dodavateli prací a služeb

6.8 Použití biologické kontroly* je nutno dokumentovat, minimalizovat, monitorovat a striktně řídit ve shodě se zákony státu a mezinárodně uznanými vědeckými protokoly. Použití geneticky modifikovaných organismů je zakázáno.

I. Nejsou používány geneticky manipulované organismy ani produkty z nich připravené.

Verifikátor: kontrola dokumentů, prohlášení lesního hospodáře

II. Jsou-li používány prostředky biologické kontroly* buřeně nebo škůdců, vlastník* nebo dodavatel prací dodržuje všechny zákony a nařízení, včetně mezinárodně akceptovaných protokolů. Používání prostředků biologické kontroly* vlastník* důsledně a pravidelně kontroluje a dokumentuje, také monitoruje veškeré dopady na ekosystém.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky*, případně terénní šetření

III. Použití introdukovaných* (neautochtonních) prostředků biologické kontroly* není přípustné.

Verifikátor: kontrola dokumentů

6.9 Využívání nepůvodních druhů musí být pečlivě řízeno a monitorováno tak, aby nemělo za následek nepříznivé ekologické dopady.

I. Výskyt introdukovaných* druhů rostlin i živočichů vlastníků* kontroluje a monitoruje tak, aby předešel nepříznivým ekologickým dopadům. Druhy, které se v daném území chovají invazně, jsou z porostů postupně eliminovány.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s pracovníky* a se zástupci místních zájmových skupin*

Nepříznivými ekologickými dopady na stanoviště se, v případě používání introdukovaných druhů, rozumí změna podmínek prostředí, která má za následek ústup původního společenstva biologických druhů. Jedná se zpravidla o kombinaci vlivu zastínění, nahromadění hůře rozložitelné biomasy, fytoncidních látek, obohacení půdy mikrobiálně vázaným dusíkem atp. Invazní chování je spojeno zpravidla s dobrou schopností invazního druhu samovolně se šířit v ekosystému. Jednou ze základních podmínek, za nichž bude zabráněno šíření nebo dominanci těchto druhů ve společenstvech, je co nejúplnější využití stanoviště rozličnými původními druhy, které se zde prosadily samovolně a mezi kterými se ustálila konkurence při využití místních zdrojů. Vlastník kontroluje nejen dřeviny, ale i ostatní rostliny, případně živočichy.

II. V nově obnovovaných porostech lze vysazovat introdukované* dřeviny maximálně do 5% zastoupení. [Posuzuje se za celý majetek a zároveň za dobu platnosti LHP.](#)

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán*)

Do povolených 5 % se nezapočítává zastoupení modřinu opadavého, viz 6.3.XII.

[III. Plocha v dílci nesmí pro jednu introdukovanou* dřevinu překročit 0,05 ha.](#)

Verifikátor: terénní šetření, kontrola dokumentů

[IVH.](#) Lze tolerovat přirozenou obnovu introdukovaných* dřevin, pokud nepřesahuje 10% zastoupení v obnově. [Posuzuje se za celý majetek a zároveň za dobu platnosti LHP.](#)

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s pracovníky* a se zástupci místních zájmových skupin*

Jedná se o plošné zastoupení za celý majetek. Vlastník by však neměl ponechávat souvislé bloky náletů introdukovaných dřevin, ale jen jejich skupinky smíšené z domácími dřevinami. Do povolených 10 % se nezapočítává zastoupení modřinu opadavého, viz 6.3.XII.

6.10 Nesmí dojít k přeměně lesa na plantáž nebo nelesní půdu s výjimkou okolností, kdy k přeměně:

A. dojde jen na velmi omezené části lesní hospodářské jednotky;

I. K trvalému i dočasnému záboru lesní půdy může dát vlastníků* lesa souhlas, pouze je-li na záboru veřejný zájem, má sloužit pro veřejně prospěšné stavby a je-li dostatečně prokázáno, že jde o nejvhodnější ze zvažovaných variant z hlediska vlivu na životní prostředí.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

B. nedojde v lesích s vysokou ochrannou hodnotou;

II. K přeměně lesa na nelesní půdu nesmí dojít v lesích s vysokou ochrannou hodnotou.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

Vylíčení lesů s vysokou ochrannou hodnotou je podrobně rozpracováno v principu 9.

C. dochází proto, že to umožní zřejmý, zásadní, dodatečný, jistý a dlouhodobý užitek z hlediska ochrany přírody v rámci lesní hospodářské jednotky.

III. K trvalému i dočasnému záboru lesní půdy může dát vlastník* lesa souhlas v případech zřejmého, zaručeného, zásadního a dlouhodobého užítka z hlediska ochrany přírody.

Verifikátor: kontrola dokumentace

Jako příklad je možno uvést revitalizace vodních toků, obnovu mokřadu apod.

Princip 7: Hospodářský plán

Musí být písemně vypracován, naplňován a aktualizován hospodářský plán*, přiměřený rozsahu a intenzitě zásahů. Musí být jasně určeny dlouhodobé cíle lesního hospodaření a stanoveny prostředky, jak jich dosáhnout.

Systém lesnického plánování je v České republice propracovaný a legislativně zakotvený. Vlastníci hospodařící podle lesního hospodářského plánu (LHP) mají k dispozici většinu dokumentů potřebných pro certifikaci. Pro malé vlastníky hospodařící dle lesních hospodářských osnov (LHO) jsou v certifikačním procesu zavedena odpovídající zjednodušení – vypuštění a zmírnění některých indikátorů a zjednodušené certifikační procedury. Jako výchozí podklad se v tomto případě předpokládá kromě LHO i oblastní plán rozvoje lesů (OPRL). Hospodářským plánem (HP) se v kontextu některých indikátorů rozumí plán na běžný rok nebo krátkodobý výhled.

7.1. Hospodářský plán* a podpůrná dokumentace musí obsahovat:

A. Cíle hospodaření

I. V hospodářském plánu* jsou definovány cíle hospodaření včetně cílů dlouhodobých, které přesahují platnost hospodářského plánu*.

Verifikátor: kontrola všeobecné části LHP

Cíle hospodaření jsou uvedeny ve všeobecné části LHP. Vlastníci, kteří mají zpracované pouze osnovy, musí svůj dlouhodobý cíl hospodaření deklarovat v samostatném dokumentu jako jejich přílohu.

B. Popis obhospodařovaných lesních zdrojů, environmentální limity hospodaření, typ využití půdy a vlastnický stav, socioekonomické podmínky a informace o přilehlých pozemcích

II. Hospodářský plán* obsahuje popis přírodních podmínek a lesních zdrojů nacházejících se na území, které je majetkem vlastníka*.

Verifikátor: kontrola hospodářského plánu a další dokumentace (např. OPRL)

III. Součástí hospodářského plánu* jsou pozemkové podklady, které slouží k identifikaci lesního majetku.

Verifikátor: kontrola hospodářského plánu a další dokumentace

C. Popis ~~lesního a/nebo jiného hospodářského systému, způsobu hospodaření~~ vycházející z ekologie příslušného lesa, a ~~informací nashromážděných při inventarizacích zdrojů~~

IV. ~~a~~ Vlastník* lesa o výměře nad 50 ha má v hospodářském plánu* ekologicky zdůvodněný popis ~~způsobu hospodaření, hospodářského způsobu a hospodářského systému.~~

Verifikátor: směrnice hospodaření, OPRL, údaje ve všeobecné části LHP, stanovisko OSS k plánu

Ekologické zdůvodnění systému hospodaření a hospodářského způsobu vysvětluje, jak záměr lesního hospodáře podporuje zachování biodiverzity území, kvality přírodních médií (vody, půdy a ovzduší) a přirozené koloběhy látek. Za startovací úroveň je brán vždy stav ekosystému v době obnovy hospodářského plánu. Každý typ hospodářského opatření musí být navržen tak, aby současně s hospodářským cílem neporušoval ekologické hodnoty území.

[IV.b Vlastník* lesa o výměře do 50 ha umí popsat používaný způsob hospodaření z pohledu ekologie lesa.](#)

[Verifikátor: rozhovor](#)

D. Zdůvodnění míry roční těžby (etátu) a zdůvodnění druhové selekce

V. U vlastník* lesa o výměře nad 50 ha obsahuje hospodářský plán* informace o závazné maximální výši těžeb a o rozsahu výchovy.

Verifikátor: kontrola hospodářského plánu

VI. U vlastník* lesa o výměře nad 50 ha obsahuje lesní hospodářský plán* informaci o střednědobých hospodářských opatřeních, která vycházejí ze zjištěného stavu lesních ekosystémů.

Verifikátor: kontrola hospodářského plánu

E. Opatření umožňující monitorování růstu a dynamiky lesa

VII. Hospodářské plánování u vlastník* lesa o výměře nad 50 ha je založeno na opakovaně zjišťovaných údajích o stavu lesa.

Verifikátor: všeobecná část LHP, informace zainteresovaných stran

Informace o růstu a dynamice lesa se odvozují z popisu porostů, který je součástí LHP.

F. Záruky ochrany životního prostředí založené na environmentálních hodnoceních

VIII. Vlastník* lesa o výměře nad 50 ha respektuje připomínky, které ke koncepci hospodářského plánu vyjadřují orgány ochrany přírody a ostatní účastníci základního šetření. Při tvorbě a používání lesního hospodářského plánu vlastník* naplňuje požadavky, které z něj vyplývají a které jsou uvedeny v základním protokolu.

Verifikátor: dokumentace k tvorbě lesního hospodářského plánu

G. Plány identifikace a ochrany ohrožených druhů

IX. Při monitoringu a zjišťování stanovišť výskytu zvláště chráněných* druhů rostlin a živočichů vlastník* spolupracuje s odbornými pracovišti, orgány ochrany přírody i zájmovými skupinami*.

Verifikátor: rozhovory se zástupci místních zájmových skupin* a orgány státní správy

H. Mapy popisující lesní zdroje, zahrnující chráněná území, plánované hospodářské zásahy a vlastnické vztahy

X. Vlastník* má k dispozici porostní a obrysovou mapu na dobu platnosti hospodářského plánu*. Mapu plánovaných hospodářských zásahů vlastník* připravuje přiměřeně k rozsahu prací v souvislosti s ročním plánem těžeb a pěstebních prací.

Verifikátor: kontrola map

XI. Vlastník* s výměrou lesa nad 50 ha má k dispozici ekologickou mapu zachycující zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma, registrované významné krajinné prvky, referenční plochy, prvky územního systému ekologické stability, lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou a další ekologicky citlivá místa, např. vodní plochy, mokřady, prameniště, skalní výchozy a sutě.

Verifikátor: kontrola map

Jde o pracovní pomůcku, do které se kromě trvalých zákresů z různých důvodů chráněných území průběžně zaznamenávají (případně ruší) lokality s dočasným ochranným režimem např. evidovaná hnízda ptáků.

I. Popis a zdůvodnění použití těžebních technologií a zvolené techniky

XII. Vlastník* s výměrou lesa nad 500 ha má specifikovány těžební technologie a techniky vyklizování dřeva.

Verifikátor: směrnice hospodaření

Není určena forma naplnění indikátoru, může být specifikováno v LHP, může být obsahem směrnice podle Přílohy 7.

7.2 Hospodářský plán* musí být periodicky revidován tak, aby zahrnoval výsledky monitoringu nebo nové vědecké a technické informace a také odrážel měnící se environmentální, sociální a ekonomickou situaci.

I.a Při pravidelné (desetileté) obnově lesního hospodářského plánu* se u vlastníků lesa nad 500 ha využijí a zohlední:

a) výsledky zjišťování stavu lesa, monitoringu referenčních ploch, monitoringu zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů;

b) nové technické či vědecké informace, podklady ~~územně technického plánování~~ územně plánovací dokumentace;

c) nové sociální a ekonomické informace shromážděné na základě konzultací a procesu veřejných konzultací (viz indikátory 4.4, 9.2 III.);

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

I.b Při pravidelné (desetileté) obnově lesního hospodářského plánu* se u vlastníků* lesa do 500 ha využijí a zohlední:

a) výsledky zjišťování stavu lesa, ~~monitoringu referenčních ploch~~, monitoringu zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů;

b) ~~podklady územně technického plánování~~ územně plánovací dokumentace;

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

7.3 Lesní dělníci musí absolvovat dostatečné školení a být kontrolováni, aby byla zajištěna řádná realizace hospodářského plánu*.

I. Pracovníci* jsou vyškoleni, aby správně realizovali naplánovaná hospodářská opatření.

Verifikátor: kontrola záznamu ze školení, rozhovory s pracovníky*

Je v zájmu vlastníka, aby jeho personál byl náležitě proškolen o realizaci plánu. Je zřejmé, že školit lze jen vlastní zaměstnance, případně najaté živnostníky. Kvalitu prací prováděnou dodavatelskou firmou je nutno řešit smluvně.

II. Vždy je určena osoba zodpovědná za dodržení hospodářských opatření a za kontrolu prací.

Verifikátor: rozhovory s pracovníky*

III. Vlastník* systémem nápravných a preventivních opatření usiluje o to, aby se odevzdávala pouze práce kvalitně provedená.

Verifikátor: rozhovory s pracovníky*, kontrola dokumentace (smluv)

7.4 Lesní hospodáři musí veřejně zpřístupnit souhrn hlavních bodů hospodářského plánu* včetně těch, které jsou uvedeny v kritériu 7.1, s ohledem na důvěrnost informací.

I. U lesů ve státním vlastnictví je lesní hospodářský plán* přístupný veřejnosti. U ostatních lesních majetků s výměrou lesa přesahující 50 ha je veřejnosti přístupný souhrn hospodářského plánu obsahující požadavky vyjmenované v kritériu 7.1 A – I.

Verifikátor: kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

Hlavní body LHP musí být zpřístupněny veřejnosti. Účelem zpřístupnění informací je informovat o významu zásahů či neobvyklých postupů, iniciovat diskusi a zájem veřejnosti, umožnit jiné užítky z lesa místním obyvatelům a podpořit změnu orientace odborné veřejnosti včetně nevládních organizací na podporu udržitelného využití území.

Vlastník má právo odmítnout zpřístupnění nebo zveřejnění informací, které by mohly ovlivnit jeho konkurenceschopnost (ceny, výnosy, zisk), informace porušující práva na ochranu osobních údajů (rodná čísla či privátní telefonní čísla soukromých vlastníků) a informace o některých hodnotách, které by zveřejněním mohly ohrozit existenci, ochranu, zdraví či integritu těchto hodnot (například přesnou lokalizaci hnízd sokolnický zneužívaných dravců nebo lokality výskytu vzácných atraktivních rostlin).

II. Vlastník* lesa o výměře nad 50 ha umožní všem známým zájmovým skupinám*, které o to prokazatelně projeví zájem, účast při projednávání obnovy hospodářského plánu*.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

Princip 8: Monitoring a hodnocení

Přiměřeně rozsahu a intenzitě lesního hospodaření musí být prováděn monitoring, který bude podkladem pro hodnocení stavu lesa, výnosů lesních produktů, zpracovatelského řetězce (*chain of custody*), hospodářských opatření a jejich sociálních a environmentálních dopadů.

Vlastník periodicky hodnotí vliv svého hospodaření na stav lesa, na kvalitu a objem výnosů a na prostředí. Výsledky opakovaných hodnocení umožňují posoudit vlastníkovi, certifikačnímu orgánu i zájmovým skupinám kvalitu lesnického hospodaření ve všech aspektech.

8.1. Četnost a intenzita monitorování by měla být podmíněna jak rozsahem a intenzitou lesních hospodářských zásahů, tak i relativní složitostí a zranitelností ovlivňovaného prostředí. Monitorovací postupy by měly být stejné a opakovatelné tak, aby umožňovaly porovnávání výsledků a hodnocení změn v čase.

I.a Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha má zaveden systém vnitřní kontroly, s jehož pomocí pravidelně kontroluje všechny aspekty lesního hospodaření.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s řídicími pracovníky* i lesními dělníky

II.b Vlastník* lesa o výměře ~~nedosahující do~~ 500 ha má zaveden systém kontroly přiměřený velikosti majetku a intenzitě a způsobu lesního hospodaření.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory s řídicími pracovníky* i lesními dělníky

III. Pro archivaci výsledků kontrolní činnosti a monitoringu má vlastník* zaveden systém, který uchovává výsledky časově uspořádané a přístupné k dalšímu využití.

Verifikátor: kontrola dokumentace

8.2 Součástí lesního hospodaření by měl být výzkum a sběr dat, potřebný pro monitorování přinejmenším těchto následujících ukazatelů:

A. Výnosu všech těžných (sbíraných) lesních produktů

I. Vlastník* v lesní hospodářské evidenci sleduje výtěžnost všech těžných lesních produktů.

Verifikátor: kontrola lesní hospodářské evidence

Požadavky Českého standardu FSC nezasahují do rozsahu LHE požadované zákonnými předpisy. Vlastník však formou podle svého uvážení eviduje také případné produkty a výnosy, jež předpisy evidovat nevyžadují.

B. Růstové poměry, zmlazování a stav lesa

II. Obnova hospodářského plánu* ~~u vlastníka* lesa o výměře nad 50 ha~~ je založena na vyhodnocení opakovaně zjištěných údajů o stavu lesa (v souladu s kritériem 6.3, 7.1).

Verifikátor: kontrola dokumentace, všeobecná část LHP

C. Skladba a pozorované změny flóry a fauny

III.a Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha průběžně monitoruje dopady hospodaření na výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (viz 7.1 G.).

Verifikátor: rozhovor s vlastníkem*, kontrola dokumentace

III.b Vlastník* lesa o výměře do 500 ha zaznamenává pozorovaný výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (viz 7.1 G.) za účelem zjištění dlouhodobých trendů jejich výskytu.

Verifikátor: rozhovor s vlastníkem*, kontrola dokumentace

IV. Vlastník* umožní výzkumným pracovištím nedestruktivní výzkum v lesích.

Verifikátor: rozhovory s výzkumnými pracovišti

D. Environmentální a sociální dopady těžby a dalších hospodářských zásahů

V. Pro monitoring sociálních dopadů má vlastník* k dispozici přehled minimálně o bydlišti a o době trvání pracovní smlouvy nebo kontraktu pracovníků*, kteří provádějí činnost v lese, a také vede evidenci pracovních úrazů zaměstnanců*.

Verifikátor: kontrola dokumentace

Vlastník není povinen evidovat údaje o zaměstnancích dodavatelských firem.

VI. Vlastník* se schází se zástupci zájmových skupin*, aby společně jednali o sociálních a environmentálních dopadech lesního hospodaření.

Verifikátor: zápisy z jednání

Četnost schůzek bude různá podle požadavků zájmových skupin a potřeb obou stran.

VII. Ve spolupráci s místními samosprávami a zájmovými sdruženími jsou připravovány monitorační programy zaměřené na společné problémy, např. ochranu vodních zdrojů.

Verifikátor: kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci zájmových skupin*

E. Náklady, produktivita a efektivita lesního hospodaření

VIII. Vlastník* vede účetnictví, které poskytuje přehled o výši nákladů a příjmů z lesního hospodaření. Vlastník* má zpracované základní informace o ekonomice podniku.

Verifikátor: kontrola dokumentace – účetnictví nebo účetní audit

8.3 Lesní hospodář musí monitorovacím a certifikačním orgánům* poskytnout takovou dokumentaci, která umožňuje dohledat původ lesního produktu (proces známý jako zpracovatelský řetězec – *chain of custody*).

I. Vlastník* má zavedený fungující systém, který zajišťuje, že prodávané certifikované produkty jsou jednoznačně a nezaměnitelně označeny.

Verifikátor: rozhovory s pracovníky*, kontrola dokumentace a terénní šetření

Nemusí být vždy označeny jednotlivé výrobky, ale postačí průvodní doklady např. faktury

II. Vlastník* vede jednoznačnou a nezaměnitelnou evidenci o prodaných certifikovaných produktech, obsahující minimálně datum, původ, druh produktu, množství produktu a registrační kód platného certifikátu FSC.

Verifikátor: kontrola evidence prodeje produktů

Pokud dosud užívané doklady o prodeji obsahují výše uvedené údaje (nebo je na ně lze doplnit) nebrání nic jejich dalšímu používání.

III. Dokud jsou certifikované lesní produkty v majetku vlastníka*, musí být jasně identifikované nezaměnitelnými značkami či logem nebo/a současně jsou skladovány či uloženy odděleně od necertifikovaných produktů.

Verifikátor: rozhovory s pracovníky*, terénní šetření

IV. Vlastník* určí osobu zodpovědnou za dodržování pravidel pro certifikaci zpracovatelského řetězce FSC.

Verifikátor: rozhovory s pracovníky*

8.4 Výsledky monitorování musí být začleněny do procesu realizace a revize hospodářského plánu*.

I. Vlastník* lesa ~~o výměře nad 50 ha~~ eviduje výsledky monitoringu a kontrol a používá je jako jeden z výchozích podkladů pro zpracování nového lesního hospodářského plánu*.

Verifikátor: kontrola dokumentace, rozhovory, evidence výsledků kontrolní činnosti

8.5 Lesní hospodáři musí uveřejnit a zpřístupnit souhrn výsledků monitorovacích indikátorů včetně těch, které byly jmenovány v kritériu 8.2, aniž přitom poruší důvěrnost informací.

I. Výsledky monitoringu, zejména monitoringu prováděného podle kritéria 8.2, jsou veřejně přístupné např. jako součást veřejně přístupného souhrnu LHP, s výjimkou důvěrných informací (viz rovněž 7.1).

Verifikátor: kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

Mezi zveřejňované údaje dle kritéria 8.5 nepatří důvěrné informace. Za zveřejnění se považuje například vyvěšení na internetu (domovských stránkách) nebo na úřední desce příslušných obcí.

Princip 9: Zachování lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou

Hospodářské zásahy v lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou* musí zachovávat nebo rozvíjet charakteristické znaky, jimiž se tyto lesy vyznačují. Rozhodnutí, která se vztahují na lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou*, musí být vždy zvažována na základě principu předběžné opatrnosti.

Za jeden z pilířů snahy o ochranu biodiverzity se považuje zachování lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou. Lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou mají tyto charakteristické znaky: přirozená druhová skladba odpovídající stanovištním podmínkám, diferencovaná (přirozená) prostorová a věková struktura, přirozená biodiverzita, výskyt zvláště chráněných nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů a přirozená dynamika vývoje ekosystému. Dále také části lesa s prvky kulturního a náboženského významu s vysokou hodnotou.

9.1 S ohledem na rozsah a intenzitu lesního hospodaření bude vyhotoven posudek, který zhodnotí přítomnost charakteristických znaků, jimiž se vyznačují lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou*.

I.a Vlastník* s výměrou do 500 ha identifikuje charakteristické znaky lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou* a vybere všechny významné porosty s těmito znaky.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

Vlastník si z definice znaků vybere ty, které jsou na jeho majetku relevantní. Je třeba zvážit četnost výskytu těchto prvků – není potřeba do lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou zařadit většinu porostů kvůli výskytu třeba jen jediného druhu. Do lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou se na základě charakteristických ochrannářských znaků přednostně zařazují vyhlášená i navržená maloplošná zvláště chráněná území, případně první zóny CHKO a NP, prvky ÚSES, vyhlášené i navrhované lokality SAC soustavy Natura 2000, lesy se speciálním managementem za účelem ochrany vybraných druhů, mapovaná přírodní stanoviště s vyšší zachovalostí, ochranné lesy i všechny známé, ověřené i pravděpodobné lokality výskytu zvláště chráněných nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Zároveň by se však mezi ně měly zařadit lesy dosud nijak neevidované, které plní požadavky indikátoru I. Sloučením všech dostupných podkladů docílí hospodář vymezení zpravidla všech lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou a částečně i všech potřebných opatření pro jejich obhospodařování. Vymezení rozsahu a hranic lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou v rámci lesního majetku může značně usnadnit konzultace s experty, kteří se zabývali mapováním výskytu vzácných druhů, společenstev a prvků ÚSES v daném území, popřípadě kontaktovat organizace zabývající se ochranou přírody a krajiny (střediska SCHKO ČR, AOPK ČR) a orgány ochrany přírody (obecní až krajské úřady). Náleží sem také části lesa s vysokou hodnotou kulturního a náboženského významu.

II. Vlastník* s výměrou lesa nad 500 ha identifikuje charakteristické znaky lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou*, vybere všechny významné porosty s těmito znaky a má k dispozici jejich seznam obsahující příslušné vysoké ochrannářské hodnoty, ~~dokument obsahující identifikované charakteristické znaky lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou*~~ a seznam vybraných porostů s těmito znaky.

Verifikátor: kontrola dokumentů

9.2 Konzultační část certifikačního procesu musí klást důraz na identifikované charakteristické ochrannářské znaky a způsoby jejich zachování.

I. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha zveřejní dokument dle 9.1.II.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

Za zveřejnění se považuje například vyvěšení na internetu (domovských stránkách) nebo na úřední desce.

II. Vlastník* konzultuje identifikované charakteristické znaky a seznam významných porostů s vysokou ochrannářskou hodnotou* se zástupci místních zájmových skupin* a s dalšími partnery.

Verifikátor: rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*, kontrola dokumentace

Seznam lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou je projednán se zájmovými skupinami. Připomínky vzešlé z konzultací se zájmovými skupinami musí vlastník předat zpracovateli dokumentu (pokud jej nevytváří sám), aby je buď zvažil a zpracoval, nebo aby je odborně vyvrátil. Pokud bude zpracovatel dokumentu odborník, neměly by být vzneseny žádné relevantní připomínky, maximálně z řad místních znalců. Uvedený proces nejenže snižá pravděpodobnost budoucí kritiky ze strany zájmových skupin, ale může i zjednodušit přípravnou fázi vyhledávání lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou. Díky terénním znalostem některých amatérských přírodovědců se vlastník může obejít bez odborné firmy, která zpracovává posudky.

III. Vlastník* dokumentuje veškeré připomínky vzešlé z konzultací se zájmovými skupinami* a s dalšími partnery. Musí být rovněž patrné, zda tyto připomínky měly vliv na zařazení porostů mezi lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou*.

Verifikátor: kontrola dokumentů, rozhovory

9.3 Hospodářský plán* musí zahrnovat a realizovat přesně stanovená opatření, která zajistí zachování a/nebo zvýšení příslušných charakteristických ochrannářských znaků ve shodě s principem předběžné opatrnosti. Přesné znění těchto opatření musí být součástí veřejně přístupného shrnutí hospodářského plánu*.

I. V lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou* se mohou provádět pouze hospodářská opatření zachovávající nebo zlepšující charakteristické ochrannářské znaky těchto lesů.

Verifikátor: terénní šetření (hospodářský plán*)

Zatímco v ostatních lesích jde o vyváženost funkcí ekonomických, environmentálních a sociálních, v lesích s vysokou ochrannou hodnotou je nadřazena funkce environmentální. Nejedná se však o bezzásahový režim. V České republice, jež má poměrně propracovanou síť chráněných území, by požadavek na vyčlenění lesů s vysokou ochrannou hodnotou nemusel výrazně přesáhnout plochu těchto území.

II. Tato hospodářská opatření jsou zpracována do hospodářského plánování na základě ochranných znaků.

Verifikátor: kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin*

III. Hospodářská opatření v lesích s vysokou ochrannou hodnotou* respektují princip předběžné opatrnosti vzhledem k zachování charakteristických ochranných znaků těchto lesů.

Verifikátor: terénní šetření, rozhovory s řídicími pracovníky*

Lesy s vysokou ochrannou hodnotou nemají bezzásahový režim, ale všechna hospodářská opatření se musí pečlivě zvažovat. To znamená, že pokud hrozí, že zásah by za určitých okolností mohl mít negativní účinek, pak se neprovádí. Chráněná hodnota je natolik cenná, že nelze riskovat ani malou pravděpodobností poškození.

9.4 Jednou ročně musí být proveden monitoring hodnotící účinnost opatření používaných za účelem udržení či posílení příslušných ochranných charakteristických znaků.

I. Vlastník* lesa o výměře nad 500 ha vypracuje a realizuje program určený ke každoročnímu monitorování stavu lesů s vysokou ochrannou hodnotou*. Program obsahuje také hodnocení efektivity opatření prováděných v těchto lesích.

Verifikátor: kontrola dokumentace

Monitoringem se rozumí kontinuální zjišťování v tomto případě vlivu hospodářských opatření na stav a případné změny příslušných chráněných znaků. Prakticky se zde jedná o pravidelné roční průzkumy výskytu planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, případně dalších znaků, u kterých se předpokládá vliv hospodářských opatření na ně. Nemusí se jednat o šetření složitá, postačí jen konstatování o stavu populace a v případě snížení pak posouzení, bylo-li snížení důsledkem hospodářského zásahu.

Princip 10: Plantáže

Plantáže musí být plánovány a obhospodařovány podle principů a kritérií 1 – 9 a principu 10 a jeho kritérií. Plantáže sice mohou v mnoha směrech znamenat sociální a ekonomický přínos a mohou přispět k uspokojování celosvětové potřeby lesních produktů, měly by však být pouze doplňkovou součástí hospodaření v přirozených lesích*, snižovat tlak na jejich využívání a podporovat jejich obnovu a ochranu.

10.1 Hospodářské cíle plantáže, včetně cílů obnovy a ochrany přirozených lesů, by měly být explicitně vyjádřeny v hospodářském plánu* a jasně prokázány při jeho realizaci.

10.2 Vzhled a tvar (púdorys) plantáží by měl podporovat ochranu a obnovu přirozených lesů, nikoliv zvyšovat tlak na přirozené lesy. Biokoridory (wildlife corridors), ekotony a mozaiky porostů různého věku a obmýcí mají být v souladu s rozlohou plantáže využity při

projektování jejího tvaru (půdorysu). Rozsah a tvar (půdorys) porostních oddělení plantáží má být vypracován v souladu s tvarem lesních porostů nacházejících se v přirozené krajině.

10.3 Pro zvýšení ekonomické, ekologické a sociální stability je preferována rozmanitost ve skladbě plantáží. Tato rozmanitost může zahrnovat velikost a prostorové rozmístění lesních hospodářských jednotek v krajině, množství a genetické složení druhů, věkových tříd a porostních struktur.

10.4 Výběr druhů určených pro zalesňování se má řídit jejich celkovou vhodností pro dané stanoviště a má odpovídat hospodářským záměrům. Při zakládání plantáží a obnově degradovaných ekosystémů se za účelem zvýšení ochrany biologické rozmanitosti preferují původní druhy před exotickými (nepůvodními). Nepůvodní druhy, které mohou být použity jenom v případě, že je jejich šance na přežití větší než u přirozených, se musí pečlivě monitorovat za účelem zjištění nezvyklé mortality, chorob nebo přemnožení hmyzu a nepříznivých ekologických dopadů.

10.5 Část celkově lesnický obhospodařovaných ploch, odpovídající rozsahu plantáže určenému v národních standardech, musí být obhospodařována za účelem obnovy stanoviště na přirozený lesní pokryv.

10.6 Musí být učiněna opatření k zajištění nebo vylepšení struktury půdy, její úrodnosti a biologické aktivity. Způsoby a míra těžby, stavba cest a svážnic a jejich údržba a výběr druhů nesmí vést k dlouhodobé degradaci půdy nebo mít nepříznivé dopady na kvalitu vody, její množství nebo podstatné odchýlení toků z jejich tras v říčním systému.

10.7 Je třeba přijmout opatření k předcházení a minimalizaci přemnožení škůdců, chorob, požárů a introdukce invazních rostlin. Integrovaná ochrana před škůdci musí tvořit zásadní část hospodářského plánu s přednostním důrazem na metody prevence a biologické způsoby ochrany spíše než na chemické pesticidy a umělá hnojiva. Při hospodaření na plantážích musí být učiněno vše pro to, aby se přestaly používat chemické pesticidy a umělá hnojiva, včetně jejich použití v lesních školkách. Použití chemikálií je zahrnuto také v kritériích 6.6 a 6.7.

10.8. Monitorování plantáže musí s ohledem na její rozsah a rozmanitost zahrnovat pravidelné hodnocení potenciálních ekologických a sociálních vlivů (například přirozené zmlazení, vliv na vodní zdroje a úrodnost půdy, vliv na prosperitu místních komunit a společenský prospěch v místě i mimo ně, kromě prvků, jichž se týkají principy 8, 6 a 4. Žádné druhy by neměly být vysazovány celoplošně, dokud testování na místě a/nebo zkušenosti neprokázaly, že jsou tyto druhy dobře ekologicky adaptované na místní stanovištní poměry, nejsou invazní a nemají významně negativní ekologický vliv na jiné ekosystémy. Zvláštní pozornost bude věnována sociálním aspektům nabývání půdy pro plantáže, zvláště pak ochraně místních vlastnických práv, využívání pozemků a přístupu na pozemky.

10.9. Plantáže založené na územích, která vznikla přeměnou z přirozených lesů v období po listopadu 1994, nelze běžně přihlašovat k certifikaci. Certifikace může být povolena za okolností, kdy bude certifikačnímu orgánu* předložen dostačující důkaz, že hospodář/vlastník není přímo nebo nepřímo zodpovědný za tuto přeměnu.

~~Plantáže jsou uměle založené, stejnověkové monokultury.~~ Plantáže* nejsou cílem přírodě blízkého ~~trvale udržitelného~~ lesního hospodaření v České republice. Jejich ekologický dopad je často negativní. Pěstování a další zakládání plantáží není v rámci těchto standardů akceptovatelné. Školky, semenné sady a další plochy zajišťující materiál pro obnovu lesů se nepovažují za plantáže, ale za pomocné plochy pro lesní hospodářství. Princip v této formě nenachází uplatnění. Kritéria 10.1 – 10.9 lze tedy v podmínkách České republiky považovat za neaplikovatelná.

Lesy v ČR nejsou považovány za plantáže, plantáže nelze obhospodařovat jako les. Plantáže nejsou cílem přírodě blízkého hospodaření.

Definice a interpretace pojmů

Biocidy: souhrnné označení pro chemické i biologické přípravky boje proti škodlivým činitelům.

Biologická kontrola: záměrné používání živých organismů „bioagens“ (zejména určitých druhů hmyzu, roztočů, hlístů, hub, bakterií nebo virů), cíleně aplikovaných k hubení buňeně nebo škůdců v lese. *Biologické přípravky* podle členění v *Seznamech povolených přípravků na ochranu lesa*. Organismy používané k biologické kontrole, tzv. bioagenty, se mohou stát invazními druhy, které se samovolně šíří nebo mohou do konce svého setrvání v ekosystému působit na necílové organismy. Proto je jejich použití omezeno pouze na původní druhy bioagentů, jejichž použití musí být sledováno a vyhodnocováno ve vztahu k původním druhům tak, aby bylo možno zabránit negativním vlivům na ekosystém.

Biologické hodnocení: přírodovědný průzkum dotčených pozemků a písemné hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na rostliny a živočichy ve smyslu a rozsahu podle § 18 vyhlášky 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Břehové porosty: porost dřevin bezprostředně lemující břeh trvalého vodního toku nebo nádrže (obvykle představuje jednu až dvě řady stromů – podle příkrostit břehů).

Borové hospodářství: [hospodaření v porostech s převažující borovicí lesní na stanovištích \(SLT\) hospodářských souborů 13 \(přirozené bory\) a 23, 27 a 39 \(druhotné bory\).](#)

Doprovodné porosty vodních toků a nádrží: porost v údolní nivě trvalého vodního toku bezprostředně navazující na břehový porost.

Dospívající a dospělé porosty: porosty starší 80 % doby obmýtí a lesy s bohatou strukturou.

Certifikační orgán: organizace provádějící kontrolu a certifikaci podle standardů FSC, která je k této činnosti akreditována ústředím FSC A.C.

Ekostabilizační dřeviny (EsD): všechny domácí a stanovištně vhodné* listnaté dřeviny a z jehličnatých dřevin jedle bělokora (*Abies alba*). Vhodné druhy pro jednotlivé soubory lesních typů uvádí příloha č. 6.

Erozní rýha: rýha v povrchu terénu vznikající výmolnou činností stékající vody.

Hlavní dřevina: dřevina se zastoupením v porostu vyšším než 30 %.

Holoseč: *druh* velkoplošné (viz definice „maloplošný“) obnovní seče, při které se jednorázově smýtí všechny stromy a šířka seče přesahuje jednu polovinu střední výšky porostu.

Za holoseč se považuje obnovní seč, při které se na ploše ponechají pouze výstavky a ostatní stromy se jednorázově smýtí. Za holoseč se nepovažuje kotlíková nebo obdobná seč (o průměru nepřesahujícím střední porostní výšku) o velikosti do 0,10 ha, přestože šířka seče přesahuje polovinu střední výšky porostu. Jedná se totiž o maloplošnou obnovní seč (viz definice „maloplošný“).

Hospodářský plán: lesní hospodářský plán (LHP) i lesní hospodářská osnova (LHO).

Introdukovaný: uměle zaváděný druh, který není v České republice původní. Průměr jejich zastoupení se počítá na plochu majetku, vlastník by se však měl vyhýbat souvislým výsadbám a introdukované dřeviny by měl používat jen jako jednotlivou příměs. Modřín (*Larix decidua*) zde není považován za introdukovanou dřevinu.

Lesní hospodář: osoba, která vlastní, obhospodařuje nebo má výhradní právo k hospodaření s lesním majetkem, jenž je předmětem certifikace podle FSC.

Les přírodě blízký: les, jehož dřevinná skladba odpovídá převážně stanovištním poměrům, avšak prostorová struktura je jednodušší než v přirozeném lese*. Vznikal pod vlivem člověka, případně byl člověkem cíleně vytvářen.

Les přirozený (les v přirozeném stavu): lesní společenstva s věkovou, druhovou a prostorovou strukturou a dynamikou, neovlivněná člověkem (vzniklá a vyvíjející se bez lidského ovlivnění) a odpovídající stanovištním podmínkám.

Lesní zdroje: všechny užitky lesa, dřevní i nedřevní produkty lesa.

Lesy s vysokou ochrannou hodnotou (HCVF): lesní porosty s následujícími charakteristickými ochrannými znaky: přirozená druhová skladba odpovídající stanovištním podmínkám, diferencovaná (přirozená) prostorová a věková struktura, přirozená biodiverzita a přirozená dynamika vývoje ekosystému. Náleží sem také části lesa s vysokou hodnotou kulturního a náboženského významu. Do lesů s vysokou ochrannou hodnotou se na základě charakteristických ochranných znaků přednostně zařazují vyhlášená i navržená maloplošná zvláště chráněná území (kdy jsou lesní ekosystémy předmětem ochrany), případně první zóny chráněných krajinných oblastí a národních parků, prvky územního systému ekologické stability, vyhlášené i navrhované zvláštní oblasti ochrany, vyhlášené dle směrnice o stanovištích soustavy Natura 2000, mapovaná přírodní stanoviště s vyšší zachovalostí, lesy ochranné.

Lužní hospodářství: hospodaření v porostech lužních dřevin, zejména dubu na stanovištích (SLT) hospodářského souboru 19 (tvrdý luh) a 29 (olšiny).

Maloplošný: o průměru (délce největšího rozměru) nepřesahujícím střední porostní výšku. Upřednostnění maloplošných obnovních prvků se vztahuje na holosečný hospodářský způsob. Při podrobném nebo výběrném hospodářském způsobu je plošný rozsah plně na rozhodnutí vlastníka.

Monitoring: monitoringem se rozumí opakované sledování. Prakticky se zde jedná o pravidelné, desetiletí trvající sledování výskytu planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, u kterých se předpokládá vliv hospodářských opatření na jejich populace. Lesní hospodář zajistí, aby metodiky průzkumných prací byly slučitelné, tj. vzájemně navazující a schopné získat výsledky na porovnatelné úrovni. Pomocí výsledků monitoringu se zjistí vazba na hospodářské zásahy. Je možné použít výsledky šetření státní správy, případně také studie některých zájmových skupin.

Nedestruktivní výzkum: nedestruktivním způsobem výzkumu se rozumí takový výzkum, který nevede k plošné likvidaci půdního pokryvu a vegetace, k používání biocidních látek a dalšímu neetickému zacházení s biologickými druhy. V případě, že je takový výzkum součástí plánovaných hospodářských opatření, lze jej připustit.

Odborný posudek: dle rozsahu opatření a legislativního ošetření se za příslušný odborný posudek považuje: dokumentace EIA, biologické hodnocení, znalecký posudek, vyjádření orgánu státní správy, posouzení odborně způsobilé fyzické či právnické osoby.

Okraj lesních porostů: pruh lesa široký jednu až dvě řady stromů podél hranice, s plochou mimo porostní půdu.

Plantáž: výsadba vhodných druhů, sort nebo ras dřevin, sloužící pro průmyslovou (agrotechnickou) výrobu speciálních lesních výrobků (sortimentů dřeva) na stanovišti, které díky přirozenému produkčnímu potenciálu nebo jeho umělému udržování na vysoké úrovni může v

krátké době poskytnout špičkový výnos v odpovídajícím množství a jakosti při poměrně krátkém obmýtí.

Podrostní a výběrný hospodářský způsob: obhospodařování lesa bez současného smýcení všech stromů na ploše obnovního prvku. Výběr hospodářského způsobu je nutné volit s ohledem na současný stav porostů a podmínky ekosystému. Za vhodných podmínek by neměl být opomíjen ani skupinový výběr. Výběrný hospodářský způsob je chápán jako stav. V současnosti nelze na území ČR odkázat na příklad rozsáhlejších ploch lesních porostů nacházejících se v tomto stavu. Výběrné postupy mají za cíl dosáhnout výběrného stavu, nicméně za příznivé se považuje i využívání jednotlivých prvků výběrného hospodaření.

Porost: porostem se rozumí základní jednotka prostorového rozdělení lesa identifikovatelná v terénu a zobrazená v lesnické mapě (§ 2 písmeno s lesního zákona)

Pracovníci: zaměstnanci* (muži i ženy) v zaměstnaneckém poměru s vlastníkem* nebo firmou provádějící lesní práce na základě smlouvy s vlastníkem*, živnostníci přímo najmutí vlastníkem* či smluvním partnerem na provádění prací v lese nebo jakékoli osoby provádějící práce v lese vlastníka*.

Provenienčně vhodné: zde porosty s dobrou genetickou klasifikací.

~~**Přimíšená dřevina:** dřevina se zastoupením v porostu nižším než 30 %.~~

Přípravný porost: porost přípravných dřevin (zejména BŘ, JŘ, OL, OLS, OS, MD), který dosáhl takového stupně ekologického účinku, kdy výrazně změnil charakter bylinného patra a dosáhl alespoň 70% zapojení korun. Využití procesů přirozené sukcese na kalamitních holinách slouží k vytvoření vhodných podmínek pro klimaxové druhy dřevin a podporu jejich geneticky vhodnější části populace. V případě nutnosti je třeba získat potřebné výjimky od orgánů státní správy. Není požadováno umělé vnášení přípravných dřevin.

Přirozená bezlesí: stanovištně podmíněná bezlesí, např. mokřady, rašeliniště, skalní výchozy, travinobylinná společenstva. V případě potřeby si vlastník od orgánů státní správy vyžádá výjimku k ponechání bezlesí v přirozeném stavu.

Přirozená druhová skladba: druhová skladba kvalitativně i kvantitativně odpovídající přírodním podmínkám stanoviště.

Přirozená obnova: vznik nového porostu dřevin přírodním procesem (nálet, zmlazení). Umělá obnova (výsadba sazenic, výsev semen) se využívá při:

- transformaci monokultur na ekologicky stabilní porosty;
- zvyšování přirozené druhové rozmanitosti (zejména vnášení stanovištně vhodných ekostabilizačních dřevin – EsD);
- podsadbách a podsijích;
- zalesňování kalamitních holin;
- zalesňování nelesních půd;
- vylepšování nebo doplňování zmlazení.

Uvedené využití umělé obnovy naplňuje všechny žádoucí cíle obnovy, které nejsou na konkrétní lokalitě dosaženy přirozenou obnovou.

Referenční plochy: reprezentativní vzorky ekosystémů nacházejících se v krajině – porosty nebo jejich části, které druhovou skladbou a prostorovou a věkovou strukturou odpovídají nebo které se blíží přírodnímu stavu. Do referenčních ploch se přednostně zařazují existující zvláště chráněná území, ÚSES, lesy s vysokou ochrannou hodnotou (podle principu 9), vymapované přírodní biotopy Natura 2000, obtížně přístupné lokality, lesy ochranné apod. Referenční plochy slouží jako ukázky lesních ekosystémů s přirozenou dynamikou vývoje, proto je vhodné pokusit se změnit jejich zařazení z kategorie lesů hospodářských do lesů zvláštního určení. Rozloha jednotlivých referenčních ploch musí být co největší, aby na nich mohly probíhat žádoucí

přírodní procesy. Při vytyčování je proto nutno preferovat spíše větší souvislý blok než zcela optimálních parametrů před několika malými plochami, byť v lepším stavu. Vyznačení v terénu není nezbytné, ale je vhodné. Monitoring na referenčních plochách je vhodné spojit s obnovou LHP, je ho však nutné rozšířit i na netaxační veličiny. Referenční plochy musí být trvale vyjmuty z intenzivního lesního využívání. Případné hospodářské zásahy na vymezených referenčních plochách směřují pouze k dosažení přirozeného stavu lesního ekosystému. Musí tudíž vést k obnově potenciální druhové skladby a k přiblížení se přirozené struktuře lesa. Porosty, jejichž druhová skladba a struktura je podobná předpokládanému přirozenému stavu, jsou v bezzásahovém režimu. Zásahy v těchto porostech jsou možné jen v rámci zákonných opatření proti škůdcům.

Skupinové smíšení: viz *smíšení skupinové*.

Smírčí komise FSC ČR: volená tříčlenná komise občanského sdružení FSC ČR. Mimo jiné řeší stížnosti a spory, které se vyskytnou při tvorbě a změnách Českého standardu FSC. Smírčí komise postupuje podle platného Protokolu pro řešení stížností a sporů. Případný podnět doručí smírčí komisi FSC ČR kancelář sdružení na adrese: FSC ČR, Poděbradova 111, Brno 612 00, e-mail: info@czechfsc.cz.

Smíšení hloučkovité: prostorové rozmístění dřevin, při němž je souvislá plocha tvořena několika jedinci téhož druhu.

Smíšení skupinové: prostorové rozmístění dřevin, při němž souvislá plocha dřevin jednoho druhu nepřesahuje 0,1 ha.

Stanoviště vhodné dřeviny: za stanoviště vhodné jsou považovány dřeviny stávajících přirozených lesních společenstev* a takové dřeviny, které na místě, kde jsou pěstovány, vykazují uspokojivé přírůsty. Zároveň jsou dostatečně odolné vůči různým škodlivým abiotickým a biotickým faktorům, které na ně působí, a nemají žádný negativní vliv na dané stanoviště (viz příloha č. 6).

Stejnověké monokultury: lesní porosty, v nichž je v důsledku lesnické činnosti (sje, výsadby nebo jiné obnovní postupy) oproti potenciálu daného stanoviště zastoupena pouze jedna dřevina (více než 90 %) a které jsou kvůli chybějící věkové diferenciaci strukturálně uniformní.

Stromy k dožití a zetlení: Cílem ponechávání odumřelého dřeva v porostech by mělo být ustanovení tzv. poolů dožívajících a mrtvých stromů ponechaných v lesním ekosystému, ve kterém mohou být významným zdrojem nik důležitých pro zachování přirozených procesů přeměny organické hmoty. Záleží na rozhodnutí vlastníka, zda ponechané hroubí mrtvých stromů zůstane v porostu ve formě stojících (což je vhodnější), nebo za tím účelem pokácených stromů. U stávajících doupných stromů však musí být zajištěna ochrana hnízdišť ptactva, popřípadě ohrožených druhů savců (například létavců, plchů či šelem). Ležící dřevní hmota by neměla být významnou překážkou pro manipulaci v porostech. Stromy ponechané k zetlení jsou zásadně stromy větších dimenzí (tlusté dřevo). Přednostně se vybírají stromy ekonomicky špatně zhodnotitelné, tj. například napadené hnilobou, špatně dostupné, zlomy, pahýly apod., vzrostlé stromy v referenčních plochách, dále listnáče, jedle, stromy břehových porostů vodních toků a stromy esteticky významné. Z evidence se vyřazují kmeny v závěrečné fázi rozkladných procesů, tj. když ztrácí strukturu dřeva a je možné je lehce perforovat. Do stanoveného množství 30 m³ na 1 ha se mimo 5 stromů na hektar započítává veškerá hmota určená k ponechání v lese – těžební zbytky, doupné stromy, stromy ponechané z estetických důvodů, porostní okraje, stromy z referenčních ploch a dalších bezzásahových lokalit. Průměr se počítá z celé plochy majetku. Ponechaných 5 stromů na 1 ha se průměruje na plochu dílce.

Úroveň krajiny: v zemědělské krajině má jakýkoliv lesní porost zcela zásadní funkční význam. K posuzování dopadů navržených opatření na úrovni krajiny lze přistupovat prakticky jen při těch činnostech, které předpokládají rozsáhlý vliv na krajinu. Lesní plánování je za tuto činnost

považováno zároveň i z hlediska národní legislativy (tvorba LHP) a splnění tohoto indikátoru se může odehrávat na stejné úrovni, jakou vyžaduje obecně platná legislativa (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů).

Vlastník: vlastník lesa nebo lesnický hospodařící subjekt pověřený vlastníkem nebo v případě vlastníků nad 10 000 ha lesa organizační jednotka obhospodařující jeden lesní hospodářský celek.

Vodní nádrž: vodní plocha trvalého charakteru, pro účely Standardů s přirozenými břehy a s lesními porosty stanovištně vhodných dřevin.

Vodní tok: vodoteč, v níž při běžném průběhu počasi po větší část roku trvale proudí voda

Zaměstnanci: pracovníci ([muži i ženy](#)) mající sjednanou pracovní smlouvu s vlastníkem*

Zájmová skupina/místní zájmová skupina – právnické či fyzické osoby, jejichž zájmy jakýmkoliv způsobem (zejména geografickou polohou, odborně či na základě kompetencí) souvisí s lesním majetkem. Patří sem např. obce, místní občané a spolky, sousedící/dotčení vlastníci, nevládní organizace aj.

Zvláště chráněné a ohrožené druhy: zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů ve smyslu zákona o ochraně přírody a krajiny, uvedené v prováděcích vyhláškách tohoto zákona (viz příloha č. 3). Za ohrožené druhy jsou považovány: na mezinárodní úrovni - ty druhy rostlin a živočichů, uvedené v mezinárodních konvencích; na celostátní úrovni - druhy uvedené v takzvaných červených knihách, případně na regionální úrovni druhy publikované v místních seznamech ohrožených druhů nebo druhy za takové označené a zdůvodněné při konzultacích se zájmovými skupinami*, orgány státní správy ochrany přírody či Agenturou ochrany přírody a krajiny.

Přílohy

Příloha č. 1 – Legislativní předpisy týkající se hospodaření v lesích

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 77/1996 Sb., o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 78/1996 Sb., o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 82/1996 Sb., o genetické klasifikaci, obnově lesa, zálesňování a o evidenci při nakládání se semeny a sazenicemi lesních dřevin

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže

Vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu

Příloha č. 2 – Mezinárodní úmluvy/dohody důležité z hlediska ochrany přírody

Ramsarská úmluva „*O mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva*“ (396/1990 Sb.)

Bernská úmluva „*Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť*“ (107/2001 Sb.)

Bonnská úmluva „*O ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů*“ (127/1994 Sb.)

„*Úmluva o biologické rozmanitosti*“ (CBD, 134/1999 Sb.)

Washingtonská úmluva „*Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin*“ (CITES, 572/1992 Sb.)

Směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (92/43/EHS)

Směrnice o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS)

Příloha č. 3 – Odkazy na seznamy zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Příloha č. 4 – Legislativní předpisy týkající se bezpečných pracovních podmínek a bezpečnosti práce

Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění zákona č. 548/1991 Sb. (§ 40 od 1. 4. 1992 – povinnost zajistit závodní preventivní péči)

Zákoník práce – zákon č. 65/1965 Sb., §§ 18, 22, 73, hlava pátá, 187 – 205d

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění zákona č. 71/2000Sb.

Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění zákona č. 258/2000 Sb.

Zákon č. 258/2000Sb., o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků

Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší

Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů

Úmluva Mezinárodní organizace práce (ILO) č. 155

Nařízení vlády č. 108/1994 Sb., kterým se provádí zákoník práce a některé další zákony, ve znění nařízení vlády č. 461/2000 Sb.

Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání

Nařízení vlády č. 352/2000 Sb., kterým se mění některé vyhlášky ministerstev a jiných správních úřadů

Nařízení vlády č. 502/2000 Sb., o ochraně před nepříznivými účinky hluku a vibrací

Nařízení vlády č. 480/2000 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením

Nařízení vlády č. 523/2002 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 178/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí (účinnost od 1. 1. 2003)

Nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasilání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasilá záznam o úrazu

Nařízení vlády č. 495/2001Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků

Nařízení vlády č. 28/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru

Nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při chovu zvířat

Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů

Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky

Vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ČÚBP a ČBÚ č. 324/1990 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při stavebních pracích

Vyhláška MZ ČR č. 288/2003Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání

Příloha č. 5 – Legislativní předpisy týkající se zajištění práv pracovníků*

Zákon č. 65/1965 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů

Konvence ILO:

29 Forced Labour Convention, 1930.

87 Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Conventions, 1948.

97 Migration for Employment (Revised) Convention, 1949.

98 Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949.

100 Equal Remuneration Convention, 1951.

105 Abolition of Forced Labour Convention, 1957.

111 Discrimination (Occupation and Employment) Convention, 1958.

131 Minimum Wage Fixing Convention, 1970.

138 Minimum Age Convention, 1973.

141 Rural Workers' Organizations Convention, 1975.

142 Human Resources Development Convention, 1975.

143 Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention. 1975

155 Occupational Safety and Health Convention, 1981.

169 Indigenous and Tribal Peoples Convention, 1989.

182 Worst Forms of Child Labour Convention, 1999.

Konvence ILO jsou promítnuty do směrnice Evropských společenství, jež jsou dále zahrnuty v zákoníku práce (viz výše).

Politiky

FSC-POL-30-401 O certifikaci FSC a konvenci ILO

FSC-POL-30-601 (FSC-IP-0001) O chemických pesticidech

Příloha č. 6 – Druhovú skladbu obnovovaných porostů

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
OC	13 (01)	10	10	db, jd	5
OG	39 (chudší), 59 (bohaté)	5	5	bř	5 – 10
OK1, 3, 5, 7	13	3025	30	db, bk, bř, jř	5 – 15
OK2, 4, 6	13	2015	20	bk, db, jř, jd	5 – 15
OM	13, 01	10	5*	db, bř	5 – 15
ON	13 (01)	2015	10*	bř, bk	5
OO	13 (27)	20	20	DB, jd	5 – 15
OP	13 (27)	15	20	DB, jd, bř	5 – 15
OQ	01, 13 (27)	10	20	db, jd, bř	5 – 15
OQ5	01, 13	10	5*	jd, bř	5 – 15
OR	1	5	10	bř	5
OT	39	10	10	bř, db	5 – 15
OX	1	10	10	db, bk, hb, bř	10
OY	1	10	10	db, bk, bř	5
OZ	1	5	10	bř, db, bk	5
IA	21	70	80	DB, hb, jv, lp, břek	30
IB	25	50	80	DB, hb, bk, lp, břek	20
IC	21 (23)	40	70	DB, hb, lp, bbk, břek	30 (25)
ID	25	50	80	DB, hb, jv, lp, js	20
IG	29	70	70	OL, VR, tp, os	70
IH	25	60	80	DB, hb, lp, břek	20
II	23	6035	60	DB, hb, lp, bř	25
IJ	1	95	90*	JV, HB, lp, tř, db, bk, bbk, břek	95
IK	23	5040	70	DB, bř, hb	25
IL	19	80	80	TPČ, DBL, jl, lp, jv, js	15
IM	13	4025	40	DB, bř, hb, jř	5 – 15
IN	21	5030	70	DB, hb, bř, lp	30
IO	25	80	80	DBL, lp, hb, os, bř	20
IP	27	60	70	DBL, bř, os	20
IQ	27	50	60	DBL, bř, os	20
IS	23 (chudší), 25 (bohatší)	5040	70	DBL, hb, lp, bř	20 – 25
IT	29	70	70	OL, břp, vrby	70
IU	19	80	80	TP, dbl, ol, js	15
IV	25	60	80	DBL, hb, lp, jl, jv, js	20
IW	25	60	80	DB, hb, bk, lp, břek	20
IX	1	90	90	DB, dřín, břek, muk, bbk	90
IZ	1	80	80	DB, bř	70
2A	21	70	80	DB, bk, jv, lp, hb, bbk	30
2B	25, 21 (exponované)	60	80	DB, bk, hb, lp, břek	20
2C	21 (23)	50	70	DB, bk, hb	30 (25)
2D	25, 21 (exponované)	60	80	DB, bk, lp, kl, jl, jv, hb	20 – 30
2G	59	50	70	DB, JD, OL, lp, bk, os	5 – 20
2H	25	60	80	DB, BK, hb, lp, jv, břek	20
2I	23	5035	60	DB, bk, bř	25
2L	19	80	70*	DBL, js, jv, jl, ol	15
2M	23, 21 (exponované)	5030	80	DB, bk, bř	25 – 30
2K	23, 21 (exponované)	5035	60	DB, bk, bř	25 – 30
2N	21	5040	80	DB, bk, lp, bř	30

Naformátována tabulka

Komentovaný Český standard FSC

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
2O	25	50	80	DBL, bk, jd, lp, hb	20
2P	27	40	70	DBL, jd, bk, os, bř	20
2Q	27	40	60	DBL, jd, bk, bř,	20
2S	21 (exponované), 23 (chudší), 25 (bohatší)	5040	80	DB, bk, hb, lp, bř	20 – 30
2T	39	20	50	os, ol	5 – 10
2V	25	60	80	DBL, bk, jv, jd, jl, js	20
2W	25	60	80	DB, bk, lp, bbk, jv, js, břek	20
2X	1	90	90	DB, dřín, bk, hb, břek, lp	90
2Z	1	70	70	DB, bk, bř,	60
3A	41 (exponované), 31 (sušší)	60	70	BK, db, lp, jv, jd, tis	30
3B	45, 41 (exponované)	60	70	BK, dbz, hb, lp, jd, tis	25 – 30
3C	31 (21, 23)	50	60	BK, db, lp	30 (25)
3D	45, 41 (exponované)	60	70	BK, dbz, lp, jv, tis	25 – 30
3F	41	50	60	BK, db, lp, jd, js, jv, tis	30
3G	59	40	60	DB, jd, ol, bk,	5 – 20
3H	45	50	60	BK, dbz, hb, jv, js, tis	25
3I	43, 23 (chudší)	5035	60	BK, db, jd	25
3J	1	90	80*	JV, LP, bk, jd, jl, hb, js	90
3K	43, 23 (chudší), 41 (exponované)	5035	60	BK, db, jd	25 – 30
3L	29 (19)	70	70	OL, JS, tp, os	70 (15)
3M	23, 21 (exponované)	5035	60	BK, DB, bř	25 – 30
3N	41, 21 (chudé)	5040	60	BK, db, jd, lp,	30
3O	47	50	60	BK, DBL, jd, lp	25
3P	27 (47)	30	50	DBL, jd, bk, bř, os	20 (25)
3Q	27	25	50	DBL, jd, bk, bř	20
3R	39 (59)	10	10	bř	5 – 10
3S	45, 41 (exponované), 43 (chudší)	50	60	BK, db, lp, jd, hb	25 – 30
3T	39	30	50	DBL, jd, bř, os, vrby	5 – 10
3U	19	60	70	JS, jv, bk, jd, db	15
3V	47, 59 (podmáčené)	60	70	BK, DBL, jd, jv, js	25 (5 – 20)
3W	35	70	80	BK, db, lp, tis, jv, hb, jd, js	70
3X	1	80	80	BK, dřín, lp, jv, bbk, břek	80
3Y	1	50	60	BK, db, bř	30
3Z	1	50	60	BK, db, bř	30
4A	31 (sušší), 41 (exponované)	60	70	BK, lp, jv, jd, jl, tis	30
4B	45, 41 (exponované)	50	60	BK, jd, dbz, lp, tis	25 – 30
4C	31	50	60	BK, db, lp, jd, tis	30
4D	45, 41 (exponované)	50	60	BK, kl, lp, jd, tis	25 – 30
4F	41	50	60	BK, kl, lp, jd, tis	30
4G	59	40	50	JD, DB, bk, ol	5 – 20
4H	45	50	60	BK, lp, dbz, kl, tis	25
4I	43	5040	50	BK, jd, db	25
4K	43, 41 (exponované)	5040	60	BK, dbz, jd, jř, bř	25 – 30
4M	23, 21 (exponované)	5040	50	BK, db, bř, jd, jř	25 – 30
4N	41, 21 (chudé)	5040	60	BK, dbz, jd, jř, jv	30

Komentovaný Český standard FSC

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
4O	47	50	60	JD, db, bk, os	25
4P	47	40	50	JD, dbl, bk, os, bř	25
4Q	27	30	50	JD, dbl, bk, bř, os	20
4R	59	10	10	bř, jd	5 – 20
4S	45, 41 (exponované), 43 (chudší)	50	60	BK, jd, bř	25 – 30
4V	47, 59 (podmáčené)	60	60	BK, jv, js, db, jd	5 – 25
4W	35	70	80	BK, kl, lp, js, jd, tis	70
4X	1	80	80	BK, db, jd, jv, jř	80
4Y	1	50	60	BK, db, jd, bř	30
4Z	1	50	60	BK, db, jd, bř, jř	30
5A	51, 31 (sušší)	60	70	BK, kl, jd, jlh, js, tis	30
5B	55, 51 (exponované)	50	60	BK, jd, tis	25 – 30
5C	31	40	50	BK, jd, kl, lp, tis	30
5D	55, 51 (exponované)	50	60	BK, jd, kl, tis	25 – 30
5F	51	50	50	BK, jd, kl, tis, jlh, js, lp	30
5G	59	20	30	JD, ol, bk	5 – 20
5H	55	50	50	BK, jd, tis, kl	25
5I	53, 43	40	50	BK, jd	25
5J	1	60	60	KL, js, jlh, bk, jd	60
5K	53, 43, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, jv	25 – 30
5L	29 (19)	70	70	OL, js, os	70 (15)
5M	23, 43, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, bř	25 – 30
5N	51	50	50	BK, jd, kl	30
5O	57	40	50	JD, bk	25
5P	57	40	40	JD, bk, os, bř	25
5Q	27 (57)	30	40	JD, bk	20 (25)
5R	39 (59)	10	10	bř, ol	5 – 10 (20)
5S	55, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, kl, tis	25 – 30
5T	39	30	40	JD, db, bř, ol	5 – 10
5U	51 (53)	50	60	KL, js, bk, jd, jlh, jv	25 – 30
5V	57, 59 (podmáčené)	40	50	BK, jd, kl, js	5 – 25
5W	35, 45 (53)	60	70	BK, jd, kl, tis, jlh, js	25–70
5Y	1	40	50	BK, jd, bř,	30
5Z	1	40	50	BK, jd, bř,	30
6A	51	50	50	BK, kl, jd	30
6B	55, 51 (exponované)	40	50	BK	25 – 30
6D	55, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, kl	25 – 30
6F	51	40	40	BK, jd, kl, jlh	30
6G	59 (79)	25	30	JD, bk, ol	5 – 20
6H	55	40	50	BK, jd, kl	25
6I	53	30	40	BK, jd	25
6K	53, 51 (exponované)	30	40	BK, jd, jř	25 – 30
6L	1	70	70	OLS, kl, js, jd	70
6M	53, 51 (exponované)	30	40	BK, jd, jř, bř	25 – 30
6N	51	40	40	BK, jd, kl, jř	30
6O	57	30	30	JD, bk, kl	25
6P	57	25	30	JD, bk	25
6Q	57	25	20*	JD, bk, bř	25

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
6R	79 (59)	5	5	jd, bř	5 – 20
6S	55, 51 (exponované)	30	40	BK, jd, kl	25 – 30
6T	79 (39)	5	20	JD, ol	5 (5 – 10)
6V	57, 59 (podmáčené)	25	40	BK, kl, js, jd	5 – 25
6Y	1	30	50	BK, jd, bř, jř	30
6Z	1	30	50	BK, bř, jř	30
7B	75	20	25	bk, jd, kl	15
7F	71	20	30	bk, jd, kl	15
7G	79	10	10	jd, ol, bř, os, jř	5
7K	73, 71 (exponované)	20	25	bk, jd, jř	15
7M	73, 71 (exponované)	15	20	bk, jd, jř, bř	15
7N	71	20	20	bk, jd, kl, jř	15
7O	77	20	20	jd, bk	5 – 10
7P	77	10	10	jd, bk, bř	5 – 10
7Q	77	10	10	jd, bk, bř	5 – 10
7R	79	5	5	bř, jř	5
7S	75, 71 (exponované)	20	20	bk, jd, kl	15
7T	79	5	10	jd, bř, jř	5
7V	77, 79 (podmáčené)	20	20	bk, kl, jd	5 – 10
7Z	1	10	20	bk, jd, bř, jř	10
7Y	1	10	20	bk, jd, bř, jř	10
8A	71, 02	15	20	kl, bk, jř, jd	15
8F	71, 02	15	15	jd, bk, jř, kl	15
8G	79	5	5	bř, jř	5
8K	71 (exponované), 73, 02	15	5*	jř, bk, kl, jd	15
8M	71 (exponované), 73, 02	15	5*	jř, vrby	15
8N	71, 02	15	5*	jř, bk, kl	15
8Q	79	5	5	jř, bř	5
8R	1	1	0*	Bř	1 – 5
8S	75, 71 (exponované), 02	15	5*	jd, bk, bř, jř	15
8T	79	5	5	bř, jř	5
8V	77, 79 (podmáčené)	10	1*	kl, bk	5 – 15
8Y	1	5	5	bř, jř	5
8Z	2	+	5	Jř	+
9K	2	+	1	Jř	+
9R	1	+	0*	bř, jř	+
9Z	2	+	1	jř, vrby	+

procento minimálního cílového plošného podílu EsD se vztahuje na dospělé a dospívající porosty*, z nichž mohou některé dřeviny s kratší dobou života vymizet. Obnova těchto porostů se řídí sloupcem „minimální podíl EsD“

Vysvětlivky:

SLT – soubor lesních typů, případně přímo lesní typ v pojetí Ústavu pro hospodářskou úpravu lesa.

Minimální podíl EsD* – minimální plošný podíl ekostabilizačních dřevin* v procentech vztahený na porostní skupinu. U porostů ve 4. – 7. lvs, v nichž dochází k plošnému zmlazování smrku, postačí zavádět EsD v míře odpovídající podílu MZD dle vyhlášky MZe 83/96 Sb.

Vhodné EsD* – výčet ekostabilizačních dřevin* charakteristických pro jednotlivé soubory lesních typů.

Hlavní dřeviny* přirozených porostů jsou vyznačeny velkými písmeny. Tyto hlavní dřeviny* nemusí v obnovovaných porostech nutně převažovat, měly by však v nich být zastoupeny. Žádoucí je, aby druhová skladba zahrnovala větší počet ekostabilizačních dřevin*, odpovídajících danému stanovišti. Do podílu ESD lze případně zahrnout i jiné, zde neuvedené dřeviny s výjimkou smrku, borovice, modřínu a introdukovaných* druhů.

Použité zkratky dřevin: **bbk** – javor babyka (*Acer campestre*), **bk** – buk lesní (*Fagus sylvatica*), **bř** – břiza, bez rozlišení druhu, zpravidla břiza bělokora (*Betula pendula*), **břp** – břiza pýřitá (*Betula pubescens*), **břek** – jeřáb břek (*Sorbus torminalis*), **db** – dub, bez rozlišení druhu (*Quercus sp.*, pouze domácí druhy), **dbl** – dub letní (*Quercus robur*), **dbz** – dub zimní (*Quercus petraea*), **dřín** – svída dřín (*Cornus mas*), **hb** – habr obecný (*Carpinus betulus*), **jd** – jedle bělokora (*Abies alba*), **jl** – jilm, bez rozlišení druhu (*Ulmus sp.*), **jilh** – jilm horský (*Ulmus glabra*), **jř** – jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), **js** – jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), **jv** – javor, bez rozlišení druhu (*Acer sp.*), převážně javor mlč (*Acer platanoides*), **kl** – javor klen (*Acer pseudoplatanus*), **lp** – lípa, bez rozlišení druhu, zpravidla lípa srdčitá (*Tilia cordata*), **muk** – jeřáb muk (*Sorbus aria*), **ol** – olše, bez rozlišení druhu, zpravidla olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), **olš** – olše šedá (*Alnus incana*), **tis** – tis červený (*Taxus baccata*), **tp** – topol černý (*Populus nigra*) spolu s topolem bílým (*Populus alba*) a topolem šedým (*Populus canescens*), **os** – topol osika (*Populus tremula*), **tř** – třešň ptačí (*Cerasus avium*) (nikde v tabulce se nevyskytuje), **vr** – vrba, zejména stromové druhy vrba bílá a vrba křehká (*Salix alba*, *S. fragilis*), **vrby** – keřové vrby, zejména vrba ušatá (*Salix aurita*), do středních poloh též vrba popelavá (*Salix cinerea*), ve vyšších polohách Sudet a Karpat vrba slezská (*Salix silesiaca*).

Podíl MZD dle vyhlášky – minimální podíly melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) dle Vyhlášky MZe ČR č. 83/1996 Sb. k zákonu č. 289/1995 Sb. v procentech. Stanovené podíly jsou závazné pro všechny vlastníky* lesů o rozloze nad 3 ha. Tyto hodnoty byly východiskem i při stanovení minimálního podílu ekostabilizačních dřevin* – navržený podíl nemohl být nižší, než ukládá citovaná vyhláška.

Příloha č. 7 – Směrnice k omezení eroze půdy, minimalizaci poškození porostů při těžbě a dopravě dřeva a při stavbě cest, k omezení jiných mechanických zásahů do půdy a k ochraně vodních zdrojů

musí naplňovat minimálně tyto požadavky:

1. Lesní dopravní síť pro přírodě blízké hospodaření v lesích je trvalého charakteru a je zaznamenána v mapě. Trvalého charakteru jsou také přibližovací cesty a vyklizovací linie. Systém přibližovacích a vyklizovacích linek musí být optimalizován podle terénu a jeho hustota musí být stanovena s ohledem na ekologické, ekonomické i sociální nároky.

2. Konstrukce nových cest a linek je minimalizována, přednost se dává rekonstrukci a rozšíření stávajících cest v případě, že nejsou z ekologického hlediska vedeny příliš rizikově. Nové cesty a rekonstrukce cestní sítě musí být projektovány a realizovány tak, aby co nejméně narušovaly vodní režim, případně další funkce okolní krajiny. Asfaltové cesty lze budovat pouze v případě, že se zhodnocením různých technologií prokáže, že použití jiné varianty projektu nezaručuje funkčnost.

3. Nadbytečné cesty a linky jsou asanovány s ohledem na vodní režim a další funkce krajiny a zalesněny, případně ponechány sukcesi.

4. Při těžebních činnostech se používají technologie, které omezují poškození živých stromů porostu na co nejmenší počet. Poškozené stromy je nutné vhodně ošetřit.

5. Pro přibližování a dopravu dřeva jsou vybrány technologie a pracovní postupy a pro některé technologie nařízena omezení určená klimaticky a terénně (určení období a lokalit). Výběr a omezení technologií musí zajistit, aby nedocházelo k vytváření erozních rýh, hlubokých kolejí na rovinách, plošnému zhutnění nebo rozježdění půdy. Musí být zároveň stanoveny postupy asanace a odpovědnost za její provedení, pokud by přes veškerá opatření k výše uvedeným jevům došlo.

6. Jsou určeny zakázané typy provozních náplní pro mechanizační prostředky (aktualizované podle situace na trhu). Preferují se provozní náplně s nejméně škodlivým vlivem na přírodní prostředí. Dále jsou určena pravidla a asanační prostředky pro případ úniku provozních náplní a pro prevenci těchto úniků.

7. Mechanizační prostředky překračují vodní toky pouze v místech k tomu určených a uzpůsobených.

Příloha č. 8 – Soubory lesních typů s přijatelným rizikem pro odvoz klestu a těžebních zbytků:

<u>Stanoviště s rizikem přijatelným pro odvoz klestu a těžebních zbytků:</u>
<u>SLT (lvs. edafická řada a kategorie)</u>
○ <u>1-2 B (živná normální bohatá), H (živná hlinitá), D (obohacená hlinitá)</u>
○ <u>3-4 S (živná svěží), B (živná normální bohatá), H (živná hlinitá), D (obohacená hlinitá)</u>
○ <u>5-6 S (živná svěží), B (živná normální bohatá), H (živná hlinitá), D (obohacená hlinitá)</u>